

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

Тетяна КОСОВА

« _____ » _____ 2021 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)**

**ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОС « МАГІСТР »**

Тема: «Шляхи підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців»

Виконав(ла): Дмитро Іванович КУЗІЮК

Керівник: д.е.н., проф. Тетяна КОСОВА

Консультанти з окремих розділів пояснювальної записки:

перший розділ - д.е.н., проф. Тетяна КОСОВА

другий розділ - д.е.н., проф. Тетяна КОСОВА

третій розділ - д.е.н., проф. Тетяна КОСОВА

Нормоконтролер: к.е.н., доцент Зоряна МОКРИНСЬКА

Київ 2021

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
 Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
 Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
 завідувач кафедри

_____ Тетяна КОСОВА
 « ___ » _____ 2021 р.

ЗАВДАННЯ

на виконання кваліфікаційної магістерської роботи

здобувача вищої освіти Дмитра КУЗЮКА

1. Тема кваліфікаційної роботи «Шляхи підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців» затверджена наказом ректора від 30.09.2021 № 2098/ст.

2. Термін виконання роботи: з 11. 10. 2021 р. до 31. 12. 2021 р.

3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база, дані Державної служби статистики, фінансова, податкова та статистична звітність ФОП «Кваша Н. С.»

4. Зміст пояснювальної записки:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЮ ФІЗИЧНИХ ОСІБ-ПІДПРИЄМЦІВ

- 1.1. Економіко-правове регулювання діяльності фізичних осіб- підприємців
- 1.2. Джерела фінансової результативності фізичних осіб-підприємців
- 1.3. Особливості управління фінансовою результативністю фізичних осіб- підприємців в умовах мінливого зовнішнього середовища

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. КРИТИЧНА ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ-ПІДПРИЄМЦІВ (НА ПРИКЛАДІ ФОП «Кваша Н. С.»)

- 2.1. Фінансово-економічний паспорт ФОП «Кваша Н. С.»
- 2.2. Аналіз доходів і витрат ФОП «Кваша Н. С.»
- 2.3. Аналіз фінансових результатів та рентабельності ФОП «Кваша Н. С.»

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ- ПІДПРИЄМЦІВ

- 3.1. Інноваційні механізми підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців

3.2. Функціонально-вартісний аналіз як інструмент підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців

3.3. Адаптивні механізми підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу: ЛИСТ 1. Джерела фінансової результативності фізичних осіб-підприємців; ЛИСТ 2. Фінансово-економічний паспорт ФОП «Кваша Н. С.»; ЛИСТ 3. Аналіз доходів ФОП «Кваша Н. С.». ЛИСТ 4. Аналіз витрат ФОП «Кваша Н. С.». ЛИСТ 4. Аналіз фінансових результатів ФОП «Кваша Н. С.». ЛИСТ 5. Аналіз рентабельності ФОП «Кваша Н. С.». ЛИСТ 6. Інноваційні механізми підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців. ЛИСТ 7. Функціонально-вартісний аналіз як інструмент підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців. ЛИСТ 8. Адаптивні механізми підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Написання першого розділу кваліфікаційної магістерської роботи та надання його керівнику	11.10.2021 – 24.10.2021	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу кваліфікаційної магістерської роботи і надання його керівнику	25.10.2021 – 07.11.2021	
3	Написання та оформлення матеріалів третього розділу кваліфікаційної магістерської роботи і надання його керівнику	08.11.2021 – 21.11.2021	
4	1. Узгодження кваліфікаційної магістерської роботи з науковим керівником. 2. Проходження нормоконтролю та перевірку на академічну доброчесність. 3. Отримання рецензії та відгуку на кваліфікаційну магістерську роботу. 4. Підготовка виступу.	22.11.2021 – 07.12.2021	
5	1. Переплетення кваліфікаційної магістерської роботи. 2. Подання кваліфікаційної магістерської роботи та супровідних документів секретарю ДЕК	08.12.2021 – 10.12.2021	

7. Консультанти з окремих розділів

РОЗДІЛ	КОНСУЛЬТАНТ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)	ПІДПИС, ДАТА	
		ЗАВДАННЯ ВИДАВ	ЗАВДАННЯ ПРИЙНЯВ
РОЗДІЛ 1	д.е.н., професор Тетяна КОСОВА		
РОЗДІЛ 2	д.е.н., професор Тетяна КОСОВА		
РОЗДІЛ 3	д.е.н., професор Тетяна КОСОВА		

8. Дата видачі завдання: «08» жовтня 2021 р.

Керівник кваліфікаційної магістерської роботи _____ Тетяна КОСОВА
(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання _____ Дмитро КУЗЮК
(підпис здобувача)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної магістерської роботи «Шляхи підвищення фінансової результативності фізичних осіб-підприємців»: 92 стор., 15 рис., 9 табл., 61 літературне джерело.

Мета роботи: розробка шляхів підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців.

Об'єктом дослідження є процес підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців.

Методи дослідження: вертикальний і горизонтальний аналіз майна і капіталу, аналіз динаміки і структури доходів і витрат ФОП, трендовий аналіз, функціонально -вартісний аналіз.

Результати кваліфікаційної магістерської роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень, у практичній діяльності ФОП і фінансових аналітиків.

ФІНАНСОВА РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ, ФІЗИЧНІ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦІ, ПІДВИЩЕННЯ, ФУНКЦІОНАЛЬНО-ВАРТІСНИЙ АНАЛІЗ, ІННОВАЦІЙНІ, АДАПТИВНІ МЕХАНІЗМИ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЮ ФІЗИЧНИХ ОСІБ- ПІДПРИЄМЦІВ.....	11
1.1. Економіко-правове регулювання діяльності фізичних осіб- підприємців.....	11
1.2. Джерела фінансової результативності фізичних осіб- підприємців.....	16
1.3. Особливості управління фінансовою результативністю фізичних осіб-підприємців в умовах мінливого зовнішнього середовища.....	20
Висновки до розділу 1.....	28
РОЗДІЛ 2. КРИТИЧНА ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ-ПІДПРИЄМЦІВ (НА ПРИКЛАДІ ФОП «Кваша Н. С.»).....	32
2.1. Фінансово-економічний паспорт ФОП «Кваша Н. С.».....	32
2.2. Аналіз доходів і витрат ФОП «Кваша Н. С.».....	37
2.3. Аналіз фінансових результатів та рентабельності ФОП «Кваша Н. С.».....	42
Висновки до розділу 2.....	45
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ- ПІДПРИЄМЦІВ.....	50
3.1. Інноваційні механізми підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців.....	50
3.2. Функціонально-вартісний аналіз як інструмент підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців.....	56
3.3. Адаптивні механізми підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців.....	68
Висновки до розділу 3.....	76
ВИСНОВКИ.....	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	86
ДОДАТКИ.....	93

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

- ДПС - Державна податкова служба
- ДСІВ - Державної служби інтелектуальної власності
- ЄДР - Єдиний державний реєстр юридичних осіб, ФОП та громадських формувань
- ЄП – єдиний податок
- ЄСВ - єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування
- КВЕД – класифікація видів економічної діяльності
- КУпАП – Кодекс України про адміністративні правопорушення
- МП - мале підприємництво
- НБУ – Національний банк України
- ПДВ – податок на додану вартість
- ПКУ - Податковий кодекс України
- ПФУ - Пенсійний фонд України
- СГД - суб'єкт господарської діяльності
- ФВА - функціонально-вартісний аналіз
- ФОП – фізична особа-підприємець

ВСТУП

Актуальність проблеми. У сучасних умовах проблема побудови ефективного фінансового механізму має універсальний характер, але чи не найбільшою мірою впливає на розвиток мікро-підприємництва. Розбудова фінансового механізму ФОП має бути орієнтованою на зростання джерел фінансування як додаткового та основного інструменту стимулювання підприємницького середовища. Без належної фінансової підтримки та додаткових джерел не можливий розвиток і стимулювання середовища розвитку ФОП. Впровадження новітніх підходів до формування фінансового механізму управління прибутком в умовах ризикового і мінливого середовища сприяє забезпеченню прибутковості діяльності ФОП і зростанню добробуту його власників.

Об'єктивна потреба в обґрунтуванні інноваційних механізмів підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців; застосуванні ФВА як інструменту підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців; розробці адаптивних механізмів підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців обумовила вибір мети і завдань кваліфікаційної магістерської роботи.

Мета кваліфікаційної магістерської роботи – розробка шляхів підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність постановки і реалізації таких **завдань**:

визначення змісту економіко-правового регулювання діяльності фізичних осіб- підприємців;

ідентифікація джерела фінансової результативності фізичних осіб- підприємців;

встановлення особливостей управління фінансовою результативністю фізичних осіб-підприємців в умовах мінливого зовнішнього середовища;

розробка фінансово-економічного паспорту ФОП «Кваша Н. С.»;

аналіз доходів і витрат ФОП «Кваша Н. С.»
аналіз фінансових результатів та рентабельності ФОП «Кваша Н. С.»;
обґрунтування інноваційних механізмів підвищення фінансової
результативності фізичних осіб- підприємців;
застосування ФВА як інструменту підвищення фінансової
результативності фізичних осіб- підприємців;
розробка адаптивних механізмів підвищення фінансової
результативності фізичних осіб- підприємців.

Об'єкт дослідження – процес підвищення фінансової
результативності фізичних осіб- підприємців.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних та науково-
практичних аспектів підвищення фінансової результативності фізичних осіб-
підприємців.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та вирішення
завдань дослідження використано наступні загальнонаукові і спеціальні
методи: вертикальний і горизонтальний аналіз майна і капіталу, аналіз
динаміки і структури доходів і витрат ФОП, трендовий аналіз, функціонально-
вартісний аналіз.

Наукова новизна кваліфікаційної магістерської роботи. У
кваліфікаційній магістерській роботі удосконалено:

механізми підвищення фінансової результативності фізичних осіб-
підприємців на інноваційних засадах і методах функціонально-вартісного
аналізу, поділі витрат на корисні, умовно корисні і безкорисні. На відміну
від існуючих підходів, фінансові механізми ув'язані з адаптивними і
маркетинговими, спрямованими на просування найбільш рентабельних
послуг.

Інформаційною базою дослідження є законодавчо-нормативні акти,
наукові періодичні видання, монографії, матеріали науково-практичних
конференцій, Інтернет-ресурси, офіційний сайт Державної служби статистики
України, дані бухгалтерського обліку і податкової звітності ФОП.

Практичне значення одержаних результатів. Результати кваліфікаційної магістерської роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень, у практичній діяльності ФОП і фінансових аналітиків.

Апробація результатів кваліфікаційної магістерської роботи. Результати дослідження, що містяться у кваліфікаційній магістерській роботі, пройшли апробацію та отримали схвалення на XII Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Фінанси: теорія і практика» (м. Київ, 2021).

Структура, зміст та обсяг кваліфікаційної магістерської роботи. Кваліфікаційна магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст кваліфікаційної магістерської роботи розміщено на 92 сторінках друкованого тексту, у тому числі 9 таблиць, 15 рисунків та 1 додатка на 2 сторінках. Список використаних літературних джерел налічує 61 найменування, який подано на 7 сторінках.

Публікації здобувача за темою кваліфікаційної магістерської роботи:

1. Косова Т.Д., Кузюк Д.І. Функціонально-вартісний аналіз як інструмент підвищення фінансової результативності фізичних осіб-підприємців: *матер. Міжн. наук.-практ. Інтернет-конф. «Фінанси: теорія і практика»* (17.12.2021, м. Київ). К.: НАУ. С.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЮ ФІЗИЧНИХ ОСІБ-ПІДПРИЄМЦІВ

1.1. Економіко-правове регулювання діяльності фізичних осіб-підприємців

Право фізичної особи займатися підприємницькою діяльністю знаходиться в межах універсальної правоздатності – права, передбаченого статтею 42 Конституції України [1]. Вона закріплює право фізичної особи на здійснення підприємницької діяльності як виду трудової діяльності, що безпосередньо вказує на право ФОП брати участь у трудових правовідносинах як повноцінного суб'єкта. Правовий статус ФОП наділений особливими рисами і має унікальне значення. Його визначають насамперед конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина. В основі економіко-правової сутності ФОП лежить родове поняття особи, яке належить всім суб'єктам цивільних прав і використовується у специфічному юридичному значенні і поширюється і на юридичну особу також і є вужчим за поняття людини [2, с. 73]. ФОП - це психічно здорова особа, яка досягла визначеного віку, здатна в силу інтелектуальних і духовних якостей бути учасником суспільних відносин, формувати свою позицію, відповідати за свої вчинки. Для реєстрації ФОП має бути наділений саме повною цивільною дієздатністю.

ФОП є новим явищем для вітчизняної правотворчої і правозастосовчої практики, певним соціально-правовим феноменом. Якщо людина має певні знання, навички, майно, кошти, бажання за відсутності законодавчих обмежень, ринкова економіка та державна влада надають їй можливість розпочати справу та реалізувати розуміння дієвої та рентабельної праці. Таким чином, ФОП гілкою «підприємницького дерева» учасників господарських

відносин, які здійснюють приватне виробництво, торгівлю, посередництво, надання послуг тощо.

Оцінку економіко-правового регулювання діяльності фізичних осіб-підприємців доцільно розпочати з термінологічного апарату, яким є: «громадянин як суб'єкт господарювання», «підприємець без статусу юридичної особи», «громадянин-підприємець», «ФОП» [3, с. 660]. Уживання декількох термінів законодавства щодо одного поняття має негативні наслідки, оскільки породжує труднощі у процесі застосування права та деформує забезпечення прав та інтересів учасників правовідносин. Протягом тривалого часу поширеним був термін «суб'єкт підприємництва – громадянин», ФОП – це відносно новий суб'єкт господарського права, оскільки підприємницька діяльність за планово-розподільчої економіки була заборонена і легалізація її в Україні відбулася відповідно до Закону України «Про підприємництво» [4].

Досить складною є проблема розмежування статусу ФОП від фізичної особи, яка не є підприємцем. Статус ФОП змінити не можна, оскільки він не пов'язаний з його обсягом право- чи дієздатності, або ж іншими факторами, а може втратитися лише зі смертю особи; громадянин може бути позбавлений статусу суб'єкта підприємництва, проте на статус фізичної особи це жодним чином не може вплинути. Громадянин визнається СГД у разі здійснення ним підприємницької діяльності за умови державної реєстрації його як підприємця без статусу юридичної особи [5, с. 96]. Відповідно до Господарського Кодексу України громадянин-підприємець відповідає за своїми зобов'язаннями усім своїм майном, на яке відповідно до закону може бути звернено стягнення (стаття 128) [6]. Визначальним для отримання статусу ФОП є державна реєстрація відповідної фізичної особи шляхом внесення відповідних записів до ЄДР. Відповідні положення щодо права фізичної особи на зайняття підприємницькою діяльністю, окрім Господарського Кодексу, містяться у главі 5 Цивільного Кодексу України [7] та у відповідних галузевих документах, що регулюють відповідний вид діяльності.

Яскравим прикладом подвійного статусу ФОП як фізичної особи і підприємця демонструє встановлення правового режиму майна ФОП, набутого за час шлюбу [8, с. 141]. Відповідно до ч. 2 ст. 61 Сімейного Кодексу України доходи, одержані одним із подружжя за час шлюбу від здійснення ним підприємницької діяльності, є спільними коштами подружжя, а не його особистими коштами [9]. Придбання певного майна на ім'я ФОП не може бути підставою для його визнання об'єктом права особистої приватної власності суб'єкта господарювання, воно є спільним сумісним майна подружжя. Таким чином, факт придбання майна одним із подружжя, який є ФОП, для здійснення нею підприємницької діяльності правового значення не має. Майно, придбане за час шлюбу одним із подружжя як ФОП, є спільною сумісною власністю подружжя.

ФОП діє без установчих документів, на відміну від юридичної особи, яка має певні межі спеціальної правоздатності та обмежена видами діяльності, встановленими засновниками в установчих документах. Системні ознаки діяльності ФОП представлено на рис. 1.1. Держава створює сприятливі умови для функціонування ФОП, але у разі порушення ними договірних зобов'язань або норм чинного законодавства у них виникає господарська відповідальність, застосування організаційних та/або майнових санкцій. ФРП відповідають не лише тим майном, яке використовується ними для здійснення підприємницької діяльності, але всім іншим майном, належним їм на праві приватної власності. За сучасних умов підприємницька діяльність потребує детального законодавчого регулювання, що покликане сприяти подальшому розвитку як різних форм підприємництва, так і економіки України в цілому.

На сьогоднішній день не існує спеціального нормативного акту, який встановлював би правовий статус громадянина-підприємця, та об'єктивні заборони та обмеження на здійснення підприємницької діяльності, тому необхідно прийняти новий нормативно-правовий акт, який би закріпив відповідний статус і особливості господарювання ФОП як суб'єкта підприємницької діяльності. доцільно було б закріпити перелік видів

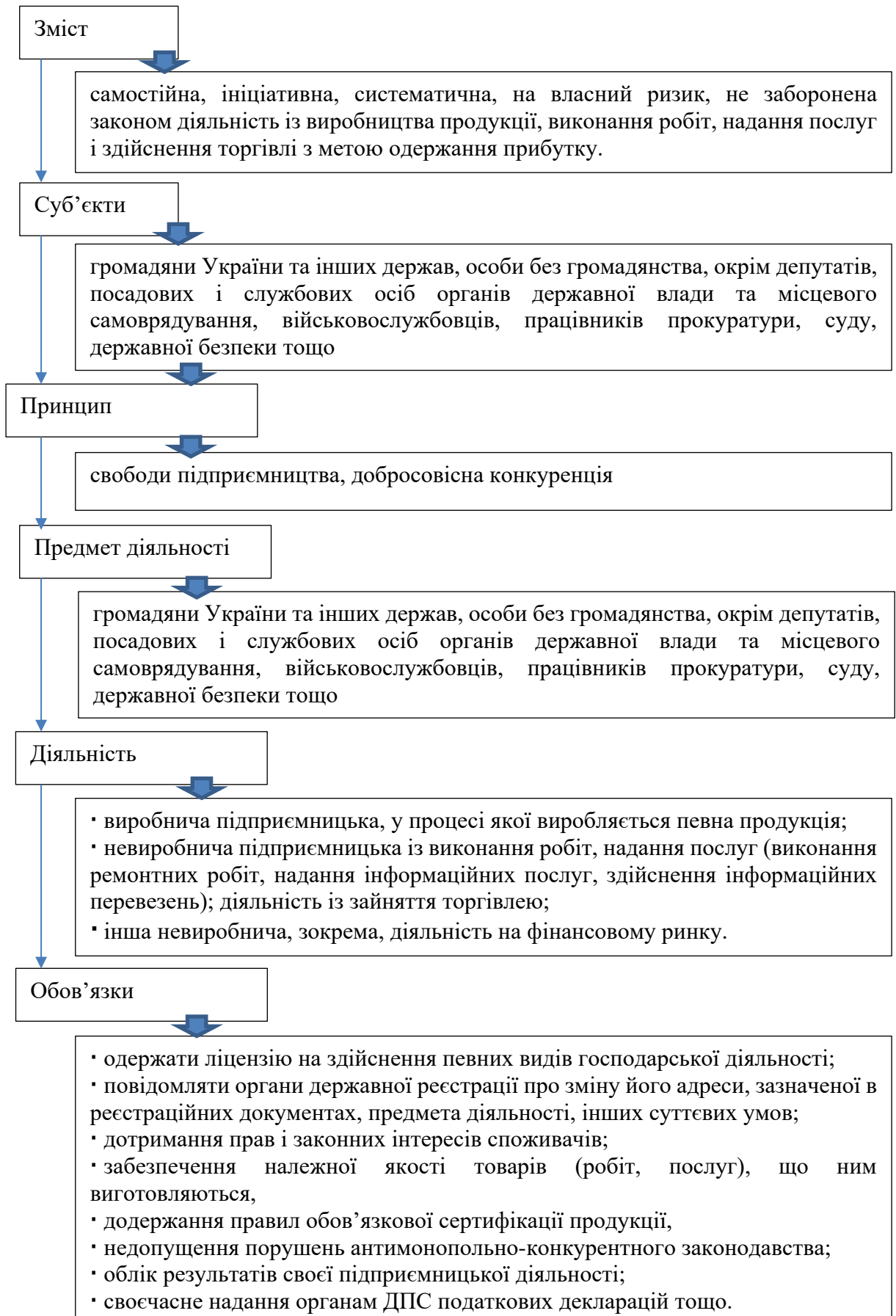

Рис.1.1 - Системні ознаки діяльності ФОП

Джерело: побудовано за даними [8]

діяльності, підприємництво в яких забороняється, у ст. 128 Господарського кодексу України.

Удосконалення законодавства про державну реєстрацію ФОП проводиться в Україні в контексті вимог директив Ради Європи щодо створення гармонізованих з європейською системою умов для ведення бізнесу [10, с. 150]. Воно орієнтовано на створення сприятливих умов розвитку, надійності захисту їх прав і стосується поліпшення бізнес-клімату, створення гармонізованої з європейською системою державної реєстрації для забезпечення надійності захисту прав кредиторів і третіх осіб у господарських правовідносинах.

Для реєстрації ФОП використовують ЄДР та портал електронних сервісів, характеристику яких наведено на рис. 1.2.

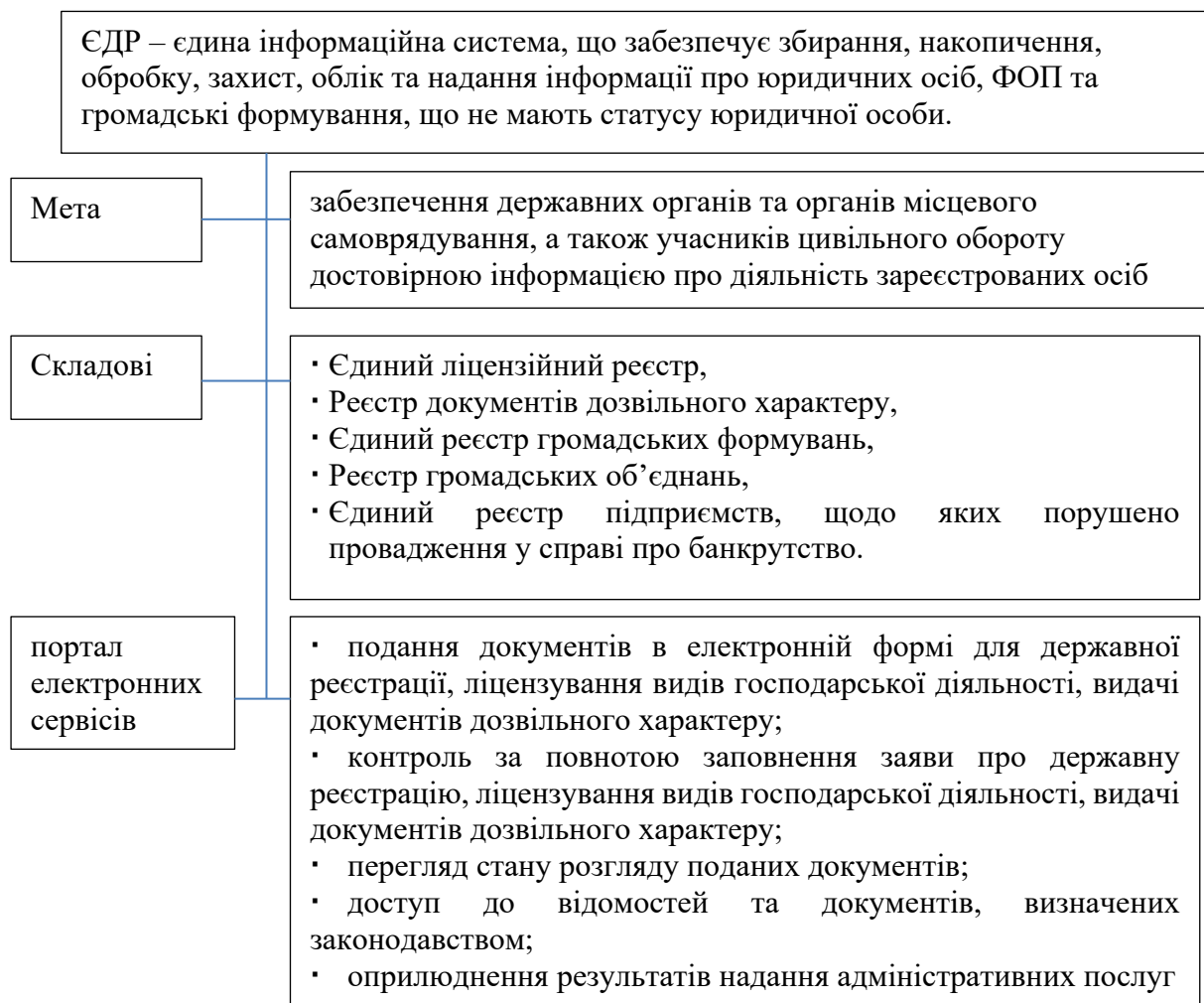

Рис. 1.2 - Характеристика ЄДР та порталу електронних сервісів

Джерело: побудовано за даними [10]

Відповідно до змісту сучасного законодавства у сфері права інтелектуальної власності ЄДР є неохоронюваним публічним об'єктом, доступним для всіх кому це потрібно. Як інформаційна база даних, він виступає об'єктом відкритих публічних немайнових прав. Незважаючи на наявність у назві слова «державний» він не присвоюється державою, оскільки не об'єктом речового права державної власності [11, с. 165]. Держава є утримувачем ЄДР і створює умови для забезпечення доступу до нього, передбачає порядок внесення до нього змін у разі такої потреби, зберігає його, вживає заходів із його інформаційного захисту тощо.

Особливості здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності щодо ФОП та юридичних осіб, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, є спеціальне законодавство [12]. Воно ґрунтується на положеннях більш універсального Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» [13]. З метою здійснення контрольних функцій ФОП ранжуються за ступенем ризику, а органами контролю визначені ПФУ та ДПС.

Таким чином, ФОП є концептуальним, системним та цілісним поняттям, яке встановлює права та обов'язки, інтереси та свободи фізичної особи, що встановлені та гарантовані державою, яка проявляє ініціативу в розвитку економічної політики держави, здійснюючи самостійну, ініціативну, систематичну на власний ризик господарську діяльність з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку та за свою діяльність несе відповідальність.

1.2. Джерела фінансової результативності фізичних осіб-підприємців

Розвиток ринкових відносин, який відбувався під впливом багатьох чинників, об'єктивно сприяв поступовому розширенню сфери трудових

правовідносин та обумовив необхідність функціонування фізичних осіб-власників, які мають бажання отримати більше прибутків від здійснення підприємницької діяльності та зацікавлені у використанні найманої праці інших громадян [14, с. 333].

Фінансова результативність є вихідним мотивом створення ФОП, яка досягається завдяки складній системі її функціонування за умови врахування всіх взаємопов'язаних факторів [15, с. 96]. З метою проведення ефективного аналізу витрат, доходів та результатів діяльності ФОП необхідною є розробка моделі організації фінансово-аналітичної роботи, у якій виділено три стадії аналізу: планування, основна (стадія дослідження) та підсумкова [16, с. 589]. На першому етапі визначають мету - підвищення ефективності діяльності ФОП, задачі – оцінка економічних показників, що характеризують його діяльність, визначають динаміку їх змін, виявлення резервів підвищення ефективності роботи ФОП. Другий етап - це визначення засобів досягнення фінансової результативності, способів проведення аналізу та призначення відповідальних осіб – найманих працівників ФОП. Третій етап - збір інформації, оцінка її вірогідності та відбір даних, що містяться у Книзі доходів і витрат, податковій звітності, бізнес-плані; нормативній інформації, засобах масової інформації тощо. Четвертий етап - безпосередній аналіз витрат, доходів та фінансових результатів в розрізі видів діяльності, що дає можливість виявити найбільш перспективні їх види. На п'ятому етапі проводиться аналіз чинників, які впливають на величину доходів, витрат та фінансових результатів. Шостий етап передбачає розробку заходів, що сприяють підвищенню ефективності роботи ФОП шляхом виявлення резервів збільшення доходів та зменшення витрат.

Використання праці найманих працівників, є одним із чинників, який впливає на правовий статус ФОП та обумовлює виникнення у нього витрат на оплату праці і необхідності сплати ЄСВ. Вітчизняне законодавство встановлює певні вимоги до оформлення трудових правовідносин, які виникають між ФОП і найманим працівником, шляхом укладання з ним

трудового договору виключно у письмовій формі. При цьому він має відповідати типовій уніфікованій формі [17]. Укладений договір ФОП має зареєструвати у державній службі зайнятості за місцем свого проживання у тиждневий строк з моменту фактичного допущення працівника до роботи. Права та обов'язки роботодавця у таких правовідносинах здійснює безпосередньо ФОП, не органи управління роботодавців – юридичних осіб.

Зміст трудових правовідносин за участю ФОП переважно складають права та обов'язки, що встановлені Кодексом законів про працю. ФОП та потенційний працівник повинні узгодити умови праці, при цьому вони не мають погіршувати становище найманого працівника. Тому в трудовому договорі не можна визначати умови, які є дискримінаційними порівняно з діючим законодавством, а розмір оплати праці кваліфікованого працівника має бути вищим відносно мінімального рівня заробітної плати. Невід'ємною умовою трудового договору є забезпечення умов та охорони праці, визначення тривалості відпустки та інших видів відпочинку, а також забезпечення інших соціальних гарантій, включаючи соціальне й медичне страхування та соціальне забезпечення відповідно до чинного законодавства.

Визначення витрат, доходів, фінансової результативності ФОП є доволі проблематичним, оскільки вимоги до бухгалтерського обліку юридичних осіб на них не поширюються [18, с. 287]. Це стосується також Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку 15 «Доходи» [19], 16 «Витрати» [20]. За власним бажанням ФОП може вести бухгалтерський облік, але законом це не вимагається. Базою для оподаткування у ФОП на спрощеній системі оподаткування є отриманий дохід, понесені витрати таку базу не зменшують, тому головна увага приділяється фіксації інформації щодо формування доходів підприємця.

ФОП отримують доходи у готівковій і безготівковій формі. Відповідно до законодавства [21] ФОП-платники єдиного податку, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та безготівковій формі при продажу товарів (наданні послуг), зобов'язані проводити розрахункові операції на повну суму

покупку через зареєстровані, опломбовані у встановленому порядку та переведені у фіскальний режим роботи РРО з друком відповідних розрахункових документів.

ФОП ведуть Книгу обліку доходів і витрат та Книгу обліку доходів, в залежності від статусу платника ПДВ. Книга є основним регістром бухгалтерського обліку ФОП, з травня 2021 року діє Типова форма, за якою здійснюється облік доходів і витрат ФОП і фізичними особами, які провадять незалежну професійну діяльність [22]. Суми в Книзі обліку мають збігатися з сумами у звітності ФОП (декларації по єдиному податку).

У разі отримання ФОП, який є платником єдиного податку, коштів від надання послуг, виконання робіт за договорами доручення, комісії, інформаційного експедирування або за агентськими договорами, у книзі обліку доходів необхідно записувати всю суму, яка надійшла в готівковій чи безготівковій формі за такими договорами, а до доходів (у звітності) включати лише суму винагороди за такими договорами. Дані книги обліку доходів або книги обліку доходів та витрат є основою для складання податкової декларації платника єдиного податку. Відповідно до п. 44.1 ст. 44 ПКУ їх показники мають бути підтверджені первинними документами [23].

Таким чином, фізичні особи підприємці ведуть облік фінансових результатів діяльності з врахуванням особливостей господарювання згідно з вимогами законодавства. Ведення обліку доходів і витрат забезпечує правильність розрахунку суми податків, дає змогу уникнути порушень та помилок при складанні звітності, дає уявлення про результат підприємницької діяльності. Для забезпечення оперативності, обґрунтованості та оптимальності облікового відображення результатів підприємницької діяльності потрібно постійно відстежувати зміни в чинному законодавстві та максимально враховувати їх при веденні обліку ФОП.

1.3. Особливості управління фінансовою результативністю фізичних осіб-підприємців в умовах мінливого зовнішнього середовища

Згідно з системним підходом, фінансовий потенціал ФОП структурно являє собою систему взаємопов'язаних елементів за певних параметрів виходу і входу фінансових ресурсів: параметри виходу - це власні фінансові ресурси, які визначають, з якими показниками якості (ліквідності), з якими витратами, за якою ціною, у які терміни вони мають бути реалізовані. Параметри "входу" визначають потребу у фінансуванні внутрішніх процесів ФОП. Зворотний комунікаційний зв'язок між постачальниками фінансових ресурсів (входом), клієнтами на власні фінансові ресурси (виходом), зовнішнім і внутрішнім середовищем та ФОП за сукупним обсягом фінансових ресурсів, забезпечує формування системи фінансового потенціалу спрямовану на цільові параметри прибуткової діяльності ФОП [24, с. 19].

Фінансова діагностика – це процес дослідження фінансового стану та основних результатів фінансової діяльності ФОП з метою виявлення резервів збільшення його ринкової вартості та забезпечення ефективного розвитку. Під діагностикою у фінансово-економічних дослідженнях у широкому змісті розуміється наступне: - детальне вивчення стану об'єкта діагностування (це може бути діяльність організації, стан регіону);- вивчення відхилень від нормального стану об'єкта діагностування, причин цих відхилень, тривалості їхнього протікання.

Фінансова діагностика являє собою окремий, мало досліджений вид діагностики, новий напрямок аналізу і, як наслідок, нову характеристику управління. Слід уточнити, що діагностика не заміняє функцію управління – аналіз, а істотно доповнює її. Фінансова діагностика органічно пов'язана з аналізом (рис. 1.3).

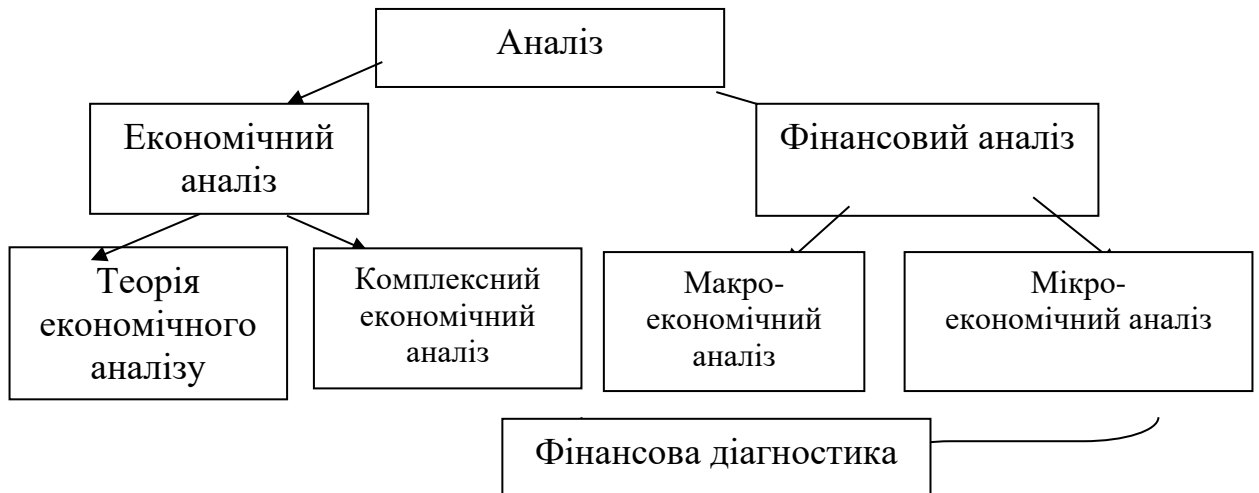

Рис. 1.3. Місце фінансової діагностики в структурі аналізу

Джерело: власна розробка

Фінансова діагностика є частиною не тільки аналізу, але й економічної діагностики(рис.1.4)

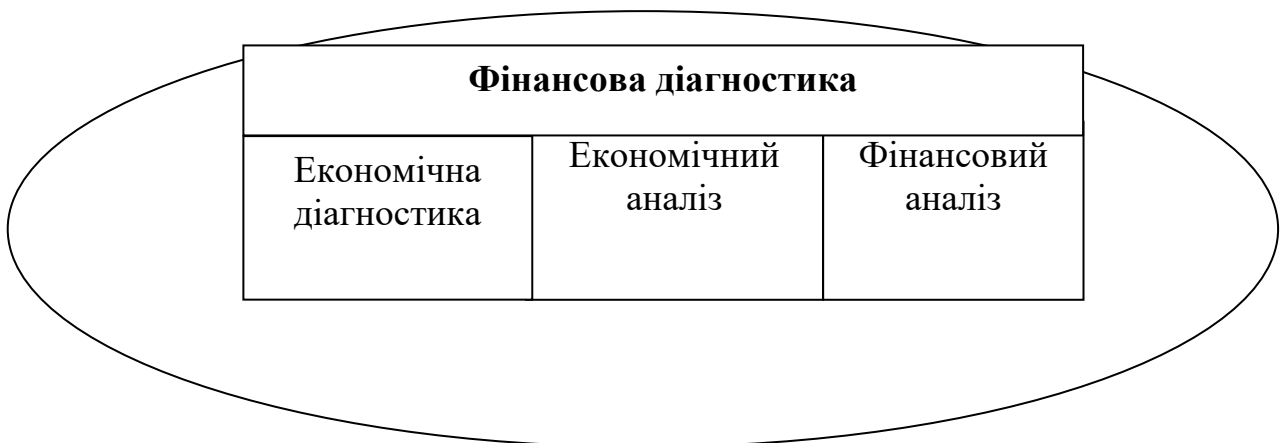

Рис. 1.4. Зв'язок фінансової діагностики із суміжними дисциплінами

Джерело: власна розробка

Дослідження теорії і практики виміру фінансового стану і ефективного управління функціонуванням ФОП в умовах недостатньо визначеного і швидкозмінного зовнішнього середовища дозволяють сформулювати такі задачі, що стоять перед системою вимірювачів, покликаних служити інструментом діагностики і прийняття оптимальних управлінських рішень.

- 1) кількісно і якісно оцінювати процес руху капіталу у ФОП, причому як на певний момент часу (статика), так і за певний проміжок часу (динаміка);
- 2) установлювати стохастичні причинно-наслідкові зв'язки в процесі руху капіталу у ФОП;
- 3) виявляти чинники, у першу чергу ті, що дестабілізуюче впливають на рух капіталу у ФОП;
- 4) вибирати оптимальні управлінські рішення щодо усунення чинників, що дестабілізуюче впливають на рух капіталу і стимулювати чинники, які покращують цей процес;
- 5) забезпечувати прогнозування змін у напрямку руху капіталу у ФОП за рахунок прийняття оптимальних управлінських рішень щодо усунення чинників, що дестабілізуюче впливають на цей процес, і стимулювання чинників, які поліпшують його.

В основу фінансової діагностики закладена концепція господарської діяльності як потоку управлінських рішень щодо вкладання ресурсів з метою отримання прибутку. Саме отримання прибутку необхідне для збереження економічної життєздатності ФОП, можливості подальших вкладень капіталу. При цьому всю сукупність рішень щодо досягнення цієї мети можна звести до трьох основних напрямків – рішення по вкладенню ресурсів; операції, що здійснюються за допомогою цих ресурсів; визначення структури фінансової діяльності. Вчасне і якісне забезпечення цих напрямів фінансових рішень і є сутністю фінансової діагностики.

Таким чином, фінансова діагностика є методом пізнання фінансового механізму ФОП, процесів формування та використання фінансових ресурсів для його операційної та інвестиційної діяльності. Її результат – оцінка фінансового стану ФОП, стану його майна, швидкості обертання всього капіталу та його окремих частин, доходності використаних коштів.

Користувачами результатів фінансової діагностики в ринкових умовах господарювання виступають:

- власники ФОП, яких цікавить рентабельність акціонерного капіталу та внесків засновників у складі загальних інвестицій;

- менеджери ФОП, яким фінансова діагностика надає достовірну оцінку ефективності управління ним;

- інвестори, що вкладають капітал із певним рівнем ризику з метою отримання доходу на нього;

- кредитори, яких цікавить платоспроможність ФОП і ризик неповернення позичкових коштів;

- працівники ФОП, зацікавлені в отриманні інформації про здатність ФОП своєчасно виплачувати заробітну плату;

- постачальники матеріально-технічних ресурсів, споживачі (клієнти), податкові служби, страхові компанії, органи державного управління тощо.

В процесі фінансової діагностики використовується інформації з таких джерел:

- господарський облік – оперативний, бухгалтерський, статистичний облік;

- звітність – публічна фінансова бухгалтерська звітність, обов'язкова статистична звітність;

- планова та нормативна інформація;

- інша інформація – преса, результати опитування керівників, експертна інформація.

Слід зауважити, що фінансова діагностика, яка ґрунтується виключно на даних бухгалтерської звітності, набуває характеру зовнішньої діагностики, тобто діагностики, що здійснюється за межами ФОП його зацікавленими контрагентами, і з огляду на це має такі особливості:

- множинність суб'єктів діагностики, користувачів інформації про діяльність ФОП;

- різноманітність цілей та інтересів суб'єктів діагностики;

- наявність типових методик, стандартів обліку та звітності;

- орієнтація діагностики на публічну, зовнішню звітність ФОП;

·максимальна відкритість результатів діагностики для користувачів інформації про діяльність ФОП.

При цьому згідно з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку до складу такої звітності входять такі основні компоненти – баланс ФОП, звіти про прибутки та збитки, про рух грошових коштів, пояснення до фінансової звітності.

Фінансова діагностика ФОП передбачає проведення:

1. Експрес-діагностики фінансового стану й стійкості функціонування ФОП – етап діагностичного циклу, що забезпечує по “слабких сигналах” (симптомах) виявлення порушень пропорцій у фазах циклу кругообігу капіталу у ФОП.

2. Фундаментальної діагностики фінансового стану й стійкості функціонування ФОП – етап діагностичного циклу, що дозволяє встановити причини порушення пропорцій у фазах циклу кругообігу капіталу у ФОП.

Фінансова діагностика як окремий напрямок аналітичної діяльності повинна мати свої напрямки, типи, види і результат (рис. 1.5)

Для фінансової діагностики характерна наявність таких основних принципів:

Принцип 1. Від загального до часткового. В процесі фінансової діагностики на початку дається загальний діагноз фінансового здоров'я ФОП, а при виявленні “хвороби” визначається її вид, причини і швидкість перебігу.

Принцип 2. Від попередньої до остаточної оцінки. Суть цього принципу полягає в сполученні методу експрес-діагностики з остаточною фундаментальною діагностикою фінансового стану ФОП. У першому випадку здійснюється швидке (термінове) діагностування фінансового “здоров'я” ФОП, у другому – обґрунтоване, глибоке, фундаментальне дослідження виду фінансової “хвороби” і причин її виникнення.

Принцип 3. Охоплення повного циклу кругообігу капіталу. Зміст цього принципу полягає в діагностуванні фінансового стану ФОП на всіх стадіях циклу кругообігу капіталу, тому що фінансова “хвороба” може виникнути на

будь-якій з них, наприклад, надмірне запозичення коштів на стадії “залучення” або неефективне їх використання на стадії “використання”.

Рис. 1.5. Класифікація типів та видів фінансової діагностики

Джерело: власна розробка

Принцип 4. Сполучення статичних та динамічних оцінок. Даний принцип передбачає необхідність діагностичної оцінки фінансового стану ФОП як на даний момент часу, так і характеристики його динаміки у часі. Це обумовлено тим, що фінансова “хвороба” може прогресувати, а може, навпаки, йти процес “видужання”.

Принцип 5. Сполучення кількісних та якісних оцінок. Суть принципу полягає в необхідності при діагностуванні фінансового стану ФОП

використовувати кількісні та якісні методи оцінки. Кількісні методи фінансового діагностування здійснюються за допомогою застосування розрахунково-обчислювальних процедур і встановлення критерію фінансового “здоров’я” або “хвороби” в числовій формі. Якісні методи є завершальною стадією діагностики, коли, використовуючи кількісні методи за допомогою шкал або матриць, одержують словесну характеристику діагнозу “хвороби” і причини її виникнення.

Принцип 6. Формалізації оцінок. Він передбачає алгоритмізацію процесу діагностики фінансового стану ФОП, чітку визначеність оцінок, послідовність їх проведення. Даний принцип знаходить свою реалізацію в індикаторах оцінки, шкалах, матрицях, класифікаціях.

Визначаючи сферу застосування фінансової діагностики в процесі управління суб'єктом господарювання, можна відзначити, що вона використовується при прийнятті окремих управлінських рішень. Це можуть бути різні операції: закупівля сировини, матеріалів, залучення кредиту, постачання продукції, відновлення основних засобів тощо. Зайве відволікання засобів на поповнення запасів може привести як до зниження фінансової стійкості, так і до виникнення кризи в організації (рис.1.6).

У цьому випадку однією з основних задач діагностики є визначення оптимального розміру засобів, що втягуються в операцію, що дозволить суб'єктові господарювання поліпшити своє фінансове становище або зберегти його на колишньому рівні.

Результати діагностики представляють основу для реорганізаційних процедур. Прийняття рішень суб'єктом господарювання в області реорганізації, реструктуризації може привести як до поліпшення діяльності, так і до банкрутства. Діагностика також формує основу для стратегічного планування.

Для визначення діагнозу фінансового стану ФОП використовують різні методи фінансового аналізу, які дозволяють вивчити та оцінити різні сторони його діяльності. Спеціальні системи та методи аналізу дозволяють отримати

кількісну оцінку результатів фінансової діяльності у розрізі окремих її аспектів. Залежно від методів, які використовуються, розрізняють такі основні системи фінансової діагностики: горизонтальний аналіз; вертикальний аналіз; порівняльний аналіз; аналіз коефіцієнтів; інтегральний аналіз.

Рис. 1.6. Сфера застосування фінансової діагностики в процесі управління суб'єктом господарювання

Джерело: власна розробка

Горизонтальний фінансовий аналіз - це: порівняння статей балансу та розрахованих за ними показників на початок та кінець одного чи декількох звітних періодів; розрахунок абсолютних відхилень за статтями, розділами та

підсумками балансу; розрахунок відносних відхилень за статтями, розділами та підсумками балансу. За звичайних умов збільшення підсумків балансу оцінюють позитивно, а зменшення – негативно.

Вертикальний фінансовий аналіз – це вираження статей (показників) балансу через певне відсоткове співвідношення до відповідної базової статті (базового показника). За допомогою вертикального аналізу виявляють основні тенденції в діяльності ФОП. Розрізняють види вертикального аналізу: структурний аналіз; структурний аналіз капіталу; структурний аналіз грошових потоків.

Порівняльний аналіз базується на порівнянні значень окремих груп показників між собою. У процесі використання цієї системи аналізу розраховуються розміри абсолютних та відносних відхилень порівнюваних показників .

Висновки до розділу 1

1. Право фізичної особи займатися підприємницькою діяльністю знаходиться в межах універсальної правоздатності – права, передбаченого статтею 42 Конституції України. Правовий статус ФОП наділений особливими рисами і має унікальне значення. Його визначають насамперед конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина. ФОП - це психічно здорова особа, яка досягла визначеного віку, здатна в силу інтелектуальних і духовних якостей бути учасником суспільних відносин, формувати свою позицію, відповідати за свої вчинки. Для реєстрації ФОП має бути наділений саме повною цивільною дієздатністю.

2. ФОП є новим явищем для вітчизняної правотворчої і правозастосовчої практики, певним соціально-правовим феноменом. Якщо людина має певні знання, навички, майно, кошти, бажання за відсутності законодавчих обмежень, ринкова економіка та державна влада надають їй можливість розпочати справу та реалізувати розуміння дієвої та рентабельної праці. Таким

чином, ФОП гілкою «підприємницького дерева» учасників господарських відносин, які здійснюють приватне виробництво, торгівлю, посередництво, надання послуг тощо. Досить складною є проблема розмежування статусу ФОП від фізичної особи, яка не є підприємцем. Статус ФОП змінити не можна, оскільки він не пов'язаний з його обсягом право- чи дієздатності, або ж іншими факторами, а може втратитися лише зі смертю особи; громадянин може бути позбавлений статусу суб'єкта підприємництва, проте на статус фізичної особи це жодним чином не може вплинути.

3. Фінансова результативність є вихідним мотивом створення ФОП, яка досягається завдяки складній системі її функціонування за умови врахування всіх взаємопов'язаних факторів. З метою проведення ефективного аналізу витрат, доходів та результатів діяльності ФОП необхідно є розробка моделі організації фінансово-аналітичної роботи, у якій виділено три стадії аналізу: планування, основна (стадія дослідження) та підсумкова. Використання праці найманих працівників, є одним із чинників, який впливає на правовий статус ФОП та обумовлює виникнення у нього витрат на оплату праці і необхідності сплати ЄСВ. Зміст трудових правовідносин за участю ФОП переважно складають права та обов'язки, що встановлені Кодексом законів про працю. ФОП та потенційний працівник повинні узгодити умови праці, при цьому вони не мають погіршувати становище найманого працівника. Тому в трудовому договорі не можна визначати умови, які є дискримінаційними порівняно з діючим законодавством, а розмір оплати праці кваліфікованого працівника має бути вищим відносно мінімального рівня заробітної плати.

4. Визначення витрат, доходів, фінансової результативності ФОП є доволі проблематичним, оскільки вимоги до бухгалтерського обліку юридичних осіб на них не поширюються. За власним бажанням ФОП може вести бухгалтерський облік, але законом це не вимагається. Базою для оподаткування у ФОП на спрощеній системі оподаткування є отриманий дохід, понесені витрати таку базу не зменшують, тому головна увага приділяється фіксації інформації щодо формування доходів підприємця.

5. Фінансова діагностика – це процес дослідження фінансового стану та основних результатів фінансової діяльності ФОП з метою виявлення резервів збільшення його ринкової вартості та забезпечення ефективного розвитку. Фінансова діагностика ФОП займає важливе місце у процесі прийняття управлінських рішень, бо саме на її результатах базуються заходи щодо його подальшого розвитку. У розділі були розглянуті традиційні існуючі методи та системи визначення діагнозу фінансового стану ФОП, а саме: горизонтальний аналіз; вертикальний аналіз; порівняльний аналіз; аналіз коефіцієнтів; інтегральний аналіз. Крім того, використані існуючі на сьогодні нормативні акти, в яких розкриті можливі методики оцінки фінансового стану ФОП.

6. На сьогодні не існує загальноприйнятої методики, яка б гарантувала достовірність результатів діагностики. Тому при проведенні фінансової діагностики аналітик може використовувати якусь конкретну методику, або розробити власну, засновану на використанні сукупності елементів різних існуючих методик. Саме таким чином була розроблена методика, представлена у цьому розділі. Вона ґрунтується на використанні елементів таких методик, як загальний традиційний фінансовий аналіз, коефіцієнтний аналіз, три- та п'ятифакторна моделі рентабельності власного капіталу, методика застосування матричного балансу для аналізу складу та джерел формування майна ФОП, методика нормування та інше.

7. При використанні вказаної методики на практиці аналітик отримує можливість: всебічно та детально проаналізувати фінансовий стан ФОП; представити результати діагностики у вигляді графіків, що поліпшить сприйняття отриманої інформації; результати проведеної діагностики будуть правдивими, адже вона ґрунтується на офіційній інформації та науково обґрунтованих методиках; результати діагностики слугуватимуть основою для розробки та прийняття конкретних управлінських рішень, спрямованих на поліпшення чи стабілізацію фінансового стану ФОП. Результати діагностики й запропоновані за ними рекомендації повинні допомагати керівництву в практичній розробці гнучкої стратегії розвитку ФОП, спрямованої на

підвищення його адаптаційної здатності і стійкості щодо мінливих впливів зовнішнього середовища. Фінансова діагностика повинна застосовуватися в процесі управління ФОП безперервно, адже вона дозволяє виявляти нові тенденції в роботі суб'єкта господарювання, які потребують внесення змін в оперативне управління його фінансовою та господарською діяльністю.

РОЗДІЛ 2

КРИТИЧНА ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ-ПІДПРИЄМЦІВ (на прикладі ФОП «Кваша Н. С.»)

2.1. Фінансово-економічний паспорт ФОП «Кваша Н. С.»

Об'єктом дослідження є ФОП «Кваша Н. С.», взята на облік у Голосіївському районі міста Києва 10.11.2020. Її діяльність розпочалася з процесу реєстрації і вибору видів КВЕД, виходячи з того, що він не обмежується і є безоплатним, а розширення видів передбачає стягування плати реєстратором. За відсутність здійснення всіх видів КВЕД, указаних у реєстраційній карточці, штрафні санкції не накладаються [25].

Реєстрація ФОП «Кваша Н. С.» відбулася на основі Закону України про «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» [26] в органі місцевого самоврядування Голосіївського району міста Києва. ФОП «Кваша Н. С.», маючи декілька місць проживання, самостійно визначилася з адресою місця реєстрації як підприємця. Вона має виписку з ЄДР про реєстрацію ФОП у паперовій формі з проставленням підпису та печатки державного реєстратора. Також реєстрація може відбуватись в онлайн формі, для цього необхідний Електронний цифровий підпис, який можна отримати в акредитованих центрах ДПС та Міністерства юстиції України, в системі Приват-24 (розділ “Усі послуги”– “Для бізнесу”– “Електронний цифровий підпис”). Послуги реєстрації також надає Портал державних послуг iGov або Кабінет електронних сервісів Міністерства юстиції України.

Для фінансування господарських операцій і сплати податків ФОП «Кваша Н. С.» відкрила поточний рахунок у АКБ Приватбанку і уклала договір на його обслуговування. Оскільки вона є платником ПДВ, то має печатку для скріплення нею податкових накладних, що дає право покупцю віднести суму ПДВ до податкового кредиту.

З початком господарської діяльності у ФОП «Кваша Н. С.» у неї з'явилася необхідність ведення повної бухгалтерської й податкової документації та здача звітності [27, с. 93]. Виконання цих функцій здійснює наймана особа – бухгалтер.

Діяльність ФОП «Кваша Н.С.» відповідає вимогами п. 1 ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», яким передбачено, що підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій [28]. Первинні документи повинні бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо – безпосередньо після її закінчення. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи.

Кваша Наталія Сергіївна є економічно і соціальною особою як власник капіталу, вона виконує організаторській функції, мобілізує зусилля для забезпечення його зростання в умовах нестабільної й ризикової сфери здійснення діяльності. Платою за підприємницькі, організаторські здібності та використання власного капіталу виступає дохід ФОП «Кваша Н.С.». Вона використовує найману працю на основі легально оформлених трудових відносин, у своїй трудовій діяльності дбає про підвищення продуктивності праці, відштовхуючись від загальних напрямків у політиці як окремих політичних інститутів, так і цілої держави.

Основним видом діяльності ФОП «Кваша Н.С.» є 62.02 консультування з питань інформатизації. Динаміку характеристик зазначеного виду КВЕД наведено у табл. 2.1. Протягом 2010-2020 років кількість ФОП у галузі зросла з 5284 до 28618, або у 5,42 рази. Їх питома вага у СГД галузі збільшилася з 83,7% до 95,2%, або у 1,14 рази. Кількість займаних осіб зросла з 6058 до 29861 осіб, або у 4,93 разів, а їх питома вага у загальній кількості СГД КВЕД 62.02 – із 46,8% до 74,1%, або у 1,58 разів. Кількість найманих працівників - із 774 осіб до 1243 осіб, або у 1,61 разів, а питома вага у загальній кількості СГД КВЕД 62.02 – із 10,3% до 10,9%, або у 1,06 разів.

Таблиця 2.1

Динаміка характеристик КВЕД 62.02 консультування з питань інформатизації

Рік	ФОП		Займані особи		Наймані особи		Кількість осіб на одну ФОП	
	Кількість, од.	Питома вага у СГД, %	Кількість, од.	Питома вага у СГД, %	Кількість, од.	Питома вага у СГД, %	займаних	найманих
2010	5284	83,7	6058	46,8	774	10,3	1,15	0,15
2011	6155	83,1	7147	46,6	992	11,0	1,16	0,16
2012	10319	88,8	11222	51,3	903	8,0	1,09	0,09
2013	14452	91,3	15518	61,4	1066	10,1	1,07	0,07
2014	18796	93,8	20625	72,4	1829	19,4	1,10	0,10
2015	18099	93,5	18973	69,5	874	9,9	1,05	0,05
2016	19363	94,6	20591	71,8	1228	13,6	1,06	0,06
2017	20943	94,5	22374	71,7	1431	14,4	1,07	0,07
2018	22958	94,6	24633	73	1675	16,1	1,07	0,07
2019	25814	94,7	27537	72,3	1723	14,9	1,07	0,07
2020	28618	95,2	29861	74,1	1243	10,9	1,04	0,04
Темп росту, разів	5,42	1,14	4,93	1,58	1,61	1,06	0,91	0,30

Джерело: побудовано за даними [29]

Така популярність зумовлена підприємницьким потенціалом населення, підтримкою на законодавчому рівні та спрощеною процедурою отримання статусу ФОП на відміну від юридичної особи. Чинне законодавство більш м'яке по відношенню до ФОП, аніж до юридичної особи. Фізична особа підприємець в змозі обрати власні види підприємницької діяльності, які за кількістю при реєстрації не є вичерпні. Ведення власного бізнесу, робота на себе, незалежність від інших – це все звучить заманливо і красиво. Для досягнення високих результатів до будь-якої справи необхідно підходити відповідально. При виникненні бажання зареєструвати ФОП, слід розуміти, що сам процес реєстрації багатоступінчастий, і на кожному етапі є свої тонкощі й особливості. Тому при підході до такого важливого питання необхідно зважити всі “за” і “проти”, оцінити свої фінансові та інтелектуальні можливості, щоб зайняти конкурентоспроможне місце на ринку.

Динамічність розвитку діяльності малого підприємництва в Україні свідчить про достатність його внутрішнього потенціалу [31, с. 314]. Це вказує на те, що ФОП займають важливе соціально-економічне місце в розвитку підприємницької діяльності нашої країни. Аналізуючи рівень розвитку діяльності ФОП, можна зробити висновок про здатність країни пристосовуватися до хаотичного розвитку економічної системи, надавати можливість та сприяти практичній реалізації здібностей і талантів кожної окремої особистості, що своєю чергою сприяє процесу єднання нації, збереженню її національного духу і національної гордості. На сьогоднішній день необхідно формувати і проводити державну політику відносно реальної підтримки малого підприємництва.

Протягом жовтня 2020-жовтня 2021 вартість необоротних активів ФОП «Кваша Н.С.» скоротилася на 14,7%, оборотних активів – зросла у 1,27 разів, активів усього – у 1,11 разів (рис. 2.1). Перевищення темпів зростання оборотних активів над необоротними привело до збільшення питомої ваги оборотних активів із 60,98% до 69,97%.

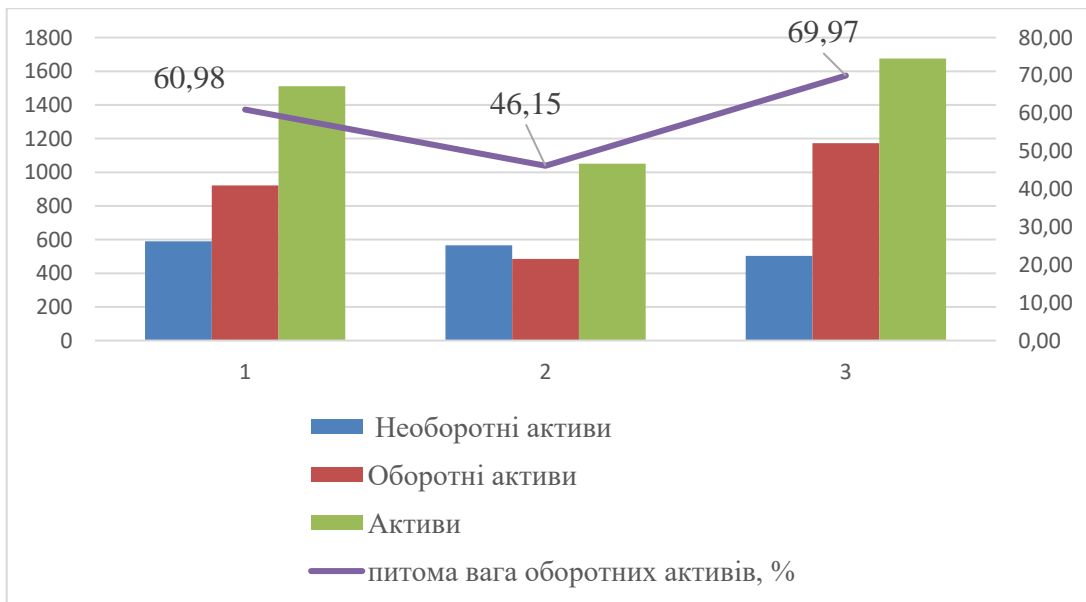

Рис. 2.1 – Динаміка активів ФОП «Кваша Н.С.» протягом жовтня 2020-жовтня 2021, тис. грн.

Джерело: власні розрахунки

Власний капітал ФОП «Кваша Н.С.» збільшився у 1,075 разів, поточні зобов'язання – у 1,113 разів, пасиви загалом – у 1,11 разів. Перевищення темпів зростання поточних зобов'язань над власним капіталом призвели до скорочення питомої ваги останнього із 9,7% до 9,41%.

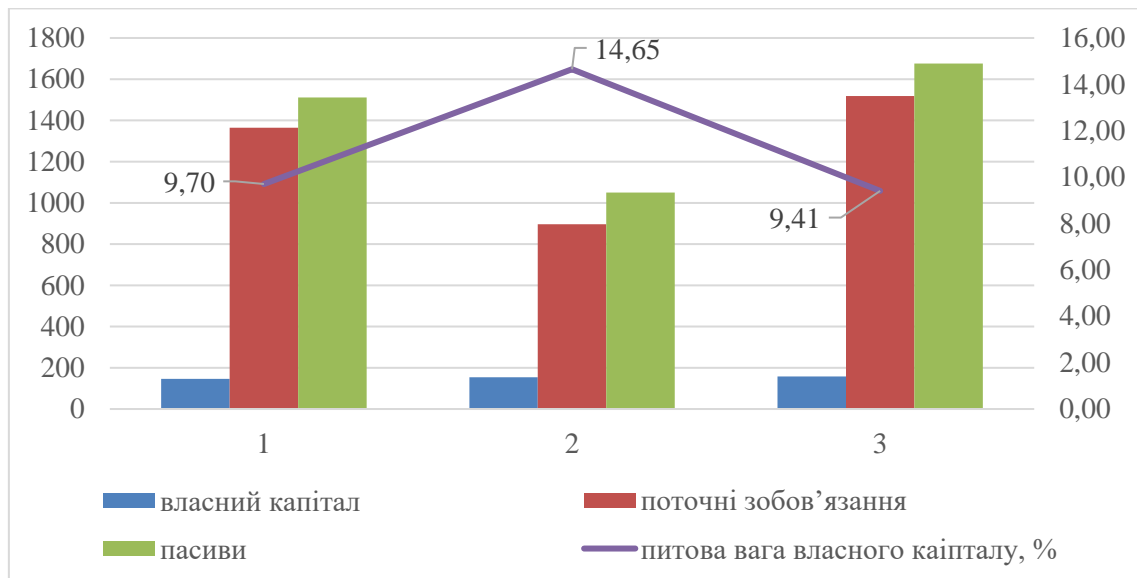

Рис. 2.2 – Динаміка пасивів ФОП «Кваша Н.С.» протягом жовтня 2020-жовтня 2021, тис. грн.

Джерело: власні розрахунки

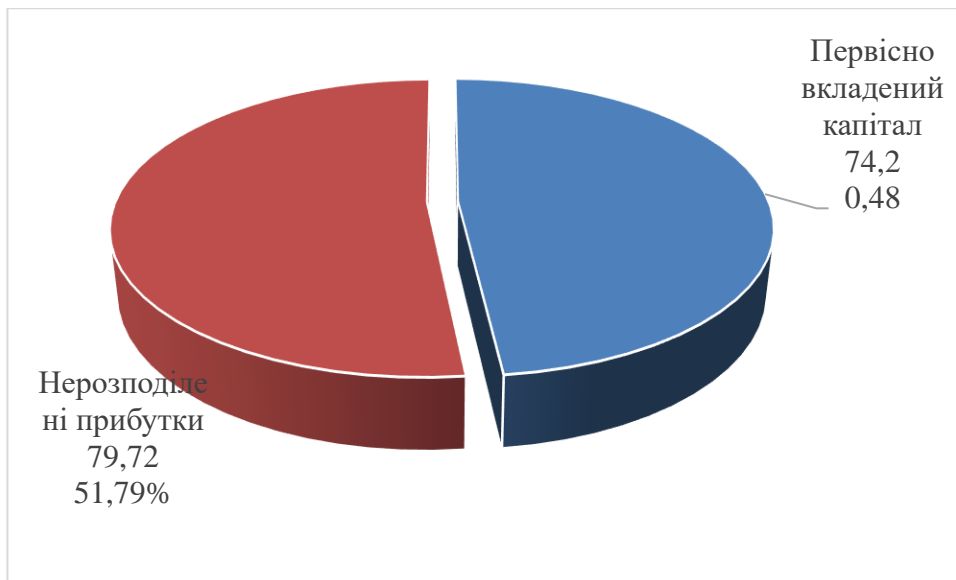
Дуже низьке значення коефіцієнта концентрації власного капіталу свідчить про фінансову нестійкість ФОП «Кваша Н.С.». Основним джерелом формування капіталу є кредиторська заборгованість, обсяг якої збільшився із 1364,57 тис. грн. до 1518,18 тис. грн., або на 153,61 тис. грн.

ФОП «Кваша Н.С.» зверталася за отриманням кредитів до КБ Приватбанк, але отримало відмову через нестійкий фінансовий стан. З настанням фінансової кризи значно збільшилася кількість судово-економічних експертиз, пов'язаних з неповерненням грошових коштів ФОП банку за кредитним договором [30, с. 643]. Об'єктами досліджень є: договори; банківські виписки по рахункам ФОП; анкета на отримання кредиту; положення про кредитування банку; облікові реєстри банку, що відображають заборгованість ФОП за кредитним договором і списання її на збитки тощо. Уся кредиторська заборгованість представлена заборгованістю за товари, роботи, послуги. ФОП «Кваша Н. С.» своєчасно виплачує заробітну плату, податки, ЄСВ тощо.

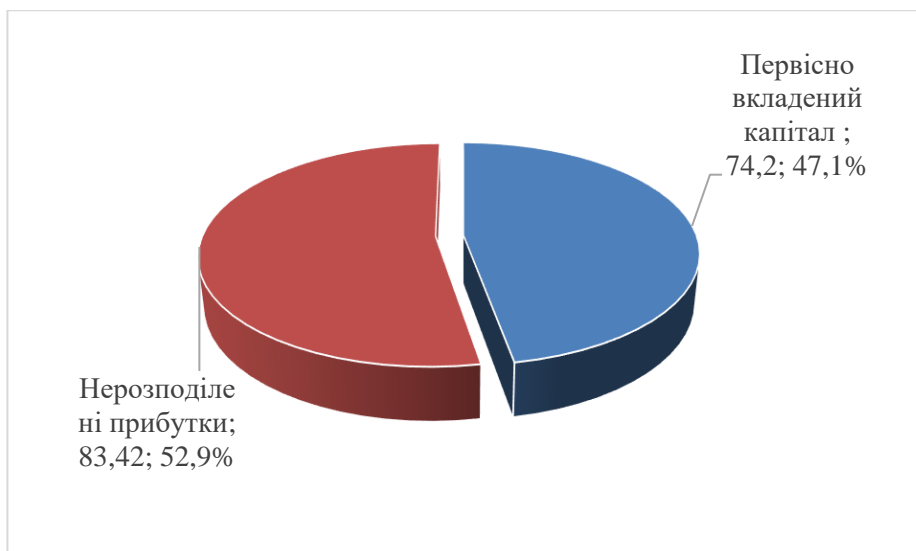
Первісно вкладений капітал ФОП «Кваша Н.С.» складає 74,2 тис. грн. і протягом аналізованого періоду він не змінювався, проте нерозподілені прибутки зросли з 79,72 тис. грн. до 83,42 тис. грн. в 1,05 разів. Таким чином, наявність нерозподілених прибутків, які зростають, позитивно характеризує діяльність ФОП «Кваша Н.С.» Нерозподілені прибутки є основним джерелом власного капіталу, а їх частка зросла з 51,8% до 52,9% (рис. 2.3).

2.2. Аналіз доходів і витрат ФОП «Кваша Н. С.»

Аналіз доходів і витрат ФОП «Кваша Н. С.» здійснюється за такими КВЕД: 62.02, 62.09, 63.11, 63.99 (табл. 2.1). Протягом аналізованого періоду 2020-2021 років вартість доходів ФОП «Кваша Н. С.» зросла на 1355,3 тис. грн., або на 39,83%. Найбільший абсолютний приріст забезпечило консультування з питань інформатизації (62.02) - 985,5 тис. грн., або 41,85%.

А) 2020

Б) 2021

Рис. 2.3. Структура власного капіталу ФОП «Кваша Н.С.»

Джерело: власні розрахунки

Таблиця 2.1

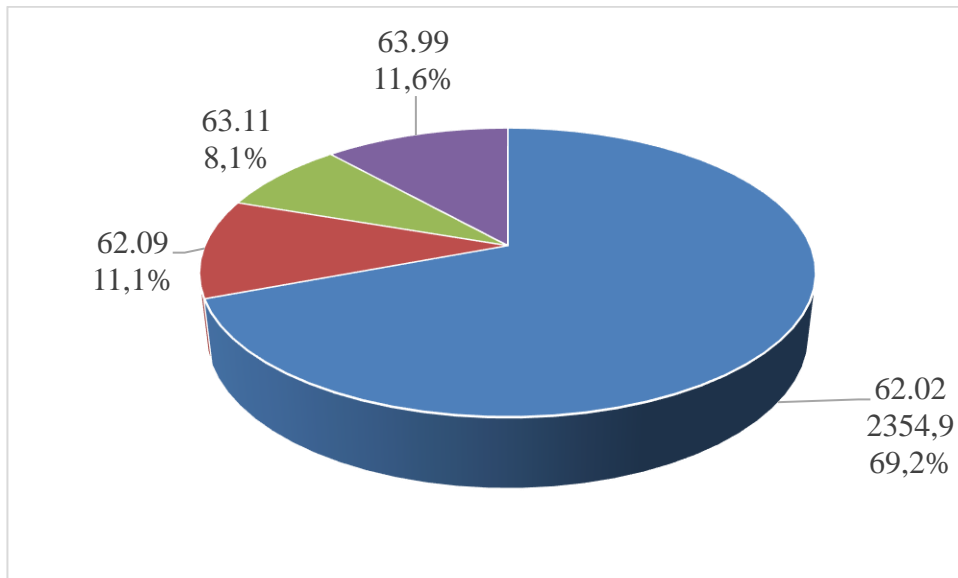
Динаміка доходів ФОП «Кваша Н. С.»

Вид діяльності	2020	2021	Абсолютний приріст	Темп приросту, %
Всього доходів, у т.ч.	3403,1	4758,4	1355,3	39,83
62.02	2354,9	3340,4	985,5	41,85
62.09	377,4	503,0	125,6	33,27
63.11	276,3	435,4	159,1	57,56
63.99	394,4	479,6	85,2	21,61

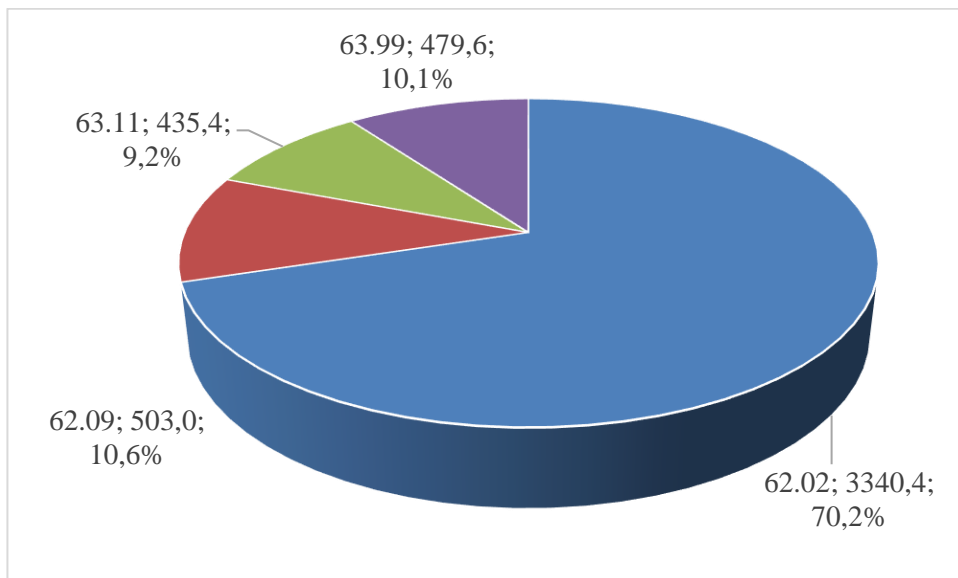
Джерело: власні розрахунки

Найбільший відносний приріст забезпечила обробка даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (63.11) – 57,56%, або 159,1 тис. грн. Найменшими темпами зросли доходи від іншої діяльності у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем (62.09) та надання інших інформаційних послуг (63.99) – відповідно на 33,27% і 21,61%.

На рис. 2.4 наведено структуру витрат ФОП «Кваша Н.С.».

А) 2020

Б) 2021

Рис. 2.4 – Структура доходів ФОП «Кваша Н.С.».

Джерело: власні розрахунки

Протягом аналізованого періоду 2020-2021 років структурні зрушення у доходах були незначними. Частка видів 62.02 і 63.11 зросла відповідно на 1,0% і 1,03%, частка видів 62.09 і 63.99 скоротилася відповідно на 0,52% і 1,51%.

Найбільшу частку доходів ФОП «Кваша Н.С.». генерує консультування з питань інформатизації (69-70%), на другому місці - інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем та надання інших інформаційних послуг (10-11%), на третьому - оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (8-9%).

У табл. 2.2 наведено динаміку витрат ФОП «Кваша Н. С.».

Таблиця 2.2

Динаміка витрат ФОП «Кваша Н. С.»

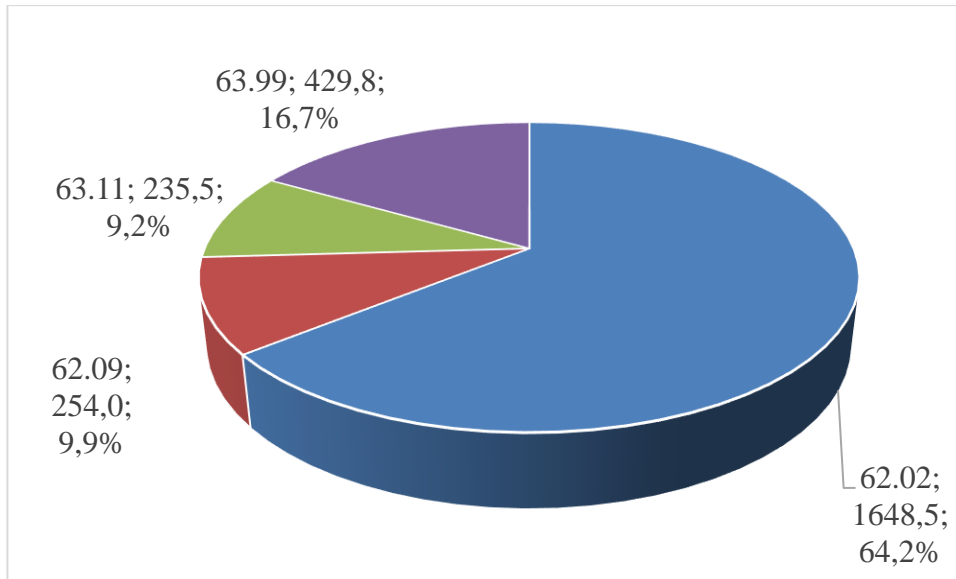
Вид діяльності	2020	2021	Абсолютний приріст	Темп приросту, %
Всього витрат, у т.ч.	2567,8	3231,7	663,9	25,86
62.02	1648,5	2107,1	458,5	27,82
62.09	254,0	286,7	32,7	12,88
63.11	235,5	340,0	104,5	44,38
63.99	429,8	498,0	68,2	15,86

Вартість витрат зросла на 663,9 тис. грн., або на 25,86%. Темпи зростання витрат відстають від темпів зростання доходів. Найбільший абсолютний приріст забезпечило консультування з питань інформатизації (62.02) - 458,5 тис. грн., або 27,82%. Найбільший відносний приріст забезпечила обробка даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (63.11) – 44,38%, або 104,5 тис. грн. Найменшими темпами зросли доходи від іншої діяльності у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем (62.09) та надання інших інформаційних послуг (63.99) – відповідно на 27,82% і 15,86%.

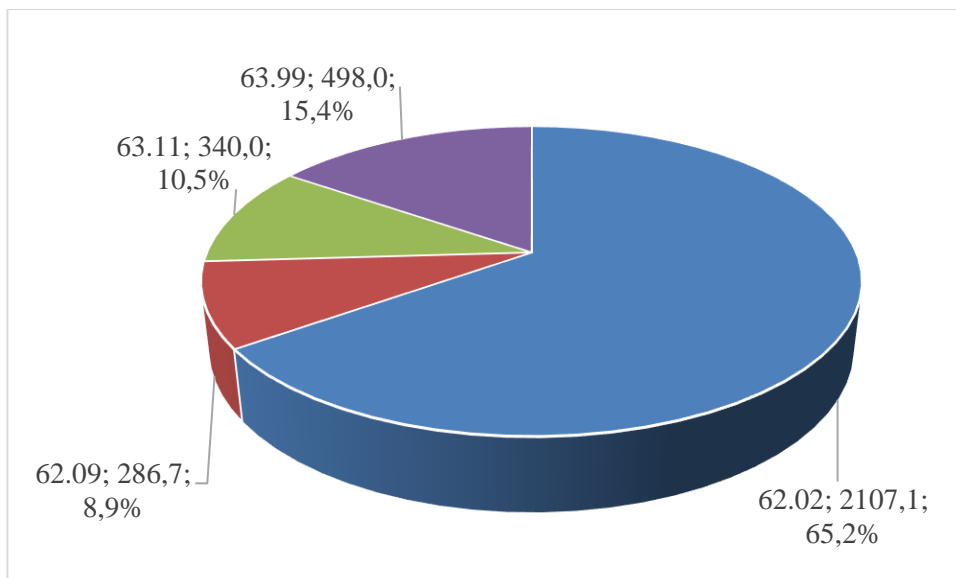
Протягом аналізованого періоду 2020-2021 років структурні зрушення у витратах були незначними. Частка видів 62.02 і 63.11 зросла відповідно на

1,0% і 1,35%, частка видів 62.09 і 63.99 скоротилася відповідно на 1,02% і 1,33% (рис. 2.5).

А) 2020

Б) 2021

Рис. 2.5 – Структура витрат ФОП «Кваша Н.С.».

Джерело: власні розрахунки

Найбільшу частку витрат ФОП «Кваша Н.С.» генерує консультування з питань інформатизації (64-65%), на другому місці - оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (15-16%). на третьому і четвертому - оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (9-10%), інша діяльність у сфері

інформаційних технологій і комп'ютерних систем та надання інших інформаційних послуг (8-9%).

Таким чином, доходи і витрати підприємства зростають з дотриманням більших темпів зростання доходів, що позитивно впливатиме на фінансові результати підприємства.

2.3. Аналіз фінансових результатів та рентабельності ФОП «Кваша Н. С.»

Фінансові результати розраховані як різниця доходів і витрат ФОП «Кваша Н. С.» (табл. 2.3).

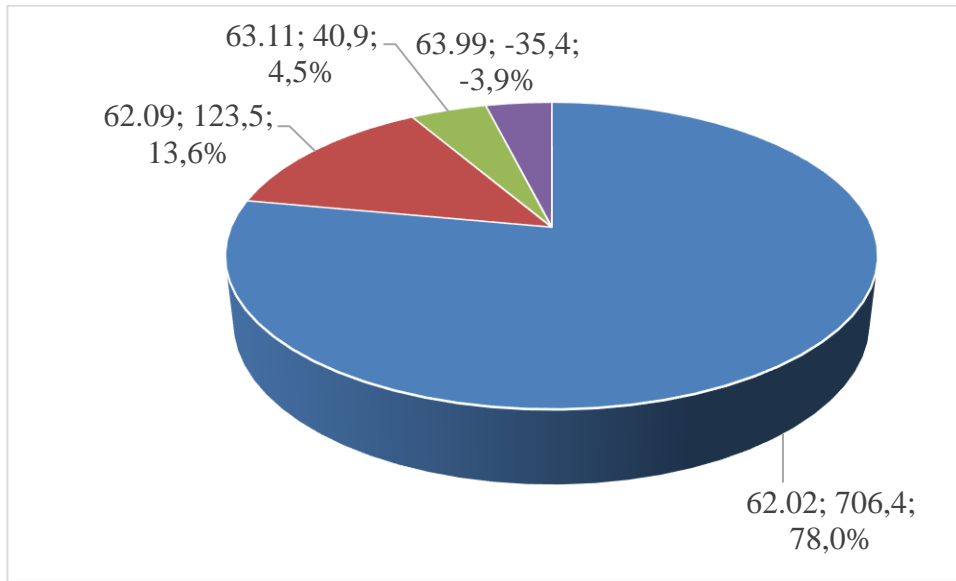
Таблиця 2.3

Динаміка фінансових результатів ФОП «Кваша Н. С.»

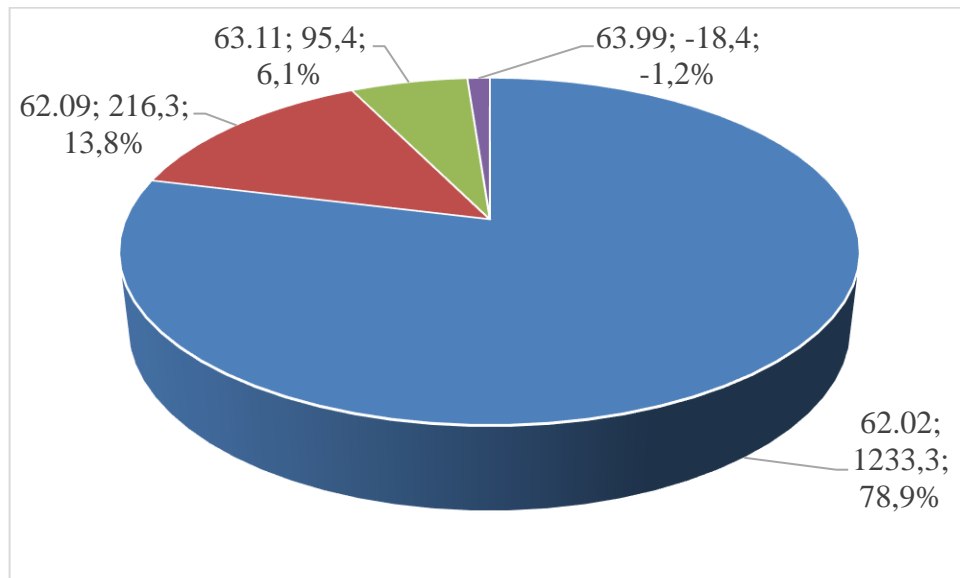
Вид діяльності	2020	2021	Абсолютний приріст	Темп приросту, %
Всього фінансових результатів, у т.ч.	835,3	1526,7	691,4	82,77
62.02	706,4	1233,3	526,9	74,59
62.09	123,5	216,3	92,9	75,22
63.11	40,9	95,4	54,6	133,50
63.99	-35,4	-18,4	17,1	-48,19

Джерело: власні розрахунки

Протягом аналізованого періоду 2020-2021 років додатний фінансовий результат ФОП «Кваша Н. С.» зріс на 691,4 тис. грн., або на 82,77%. Найбільший абсолютний приріст забезпечило консультування з питань інформатизації (62.02) - 691,4 тис. грн., або 74,59%. Найбільший відносний приріст забезпечила обробка даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (63.11) – 133,50%, або 54,6 тис. грн. Найменшими темпами зросли фінансові результати від іншої діяльності у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем (62.09) - 75,22%. Надання інших інформаційних послуг (63.99) виявилось збитковим, причому збитки зросли на 17,1 тис. грн., або на 48,19%.

А) 2020

Б) 2021

Рис. 2.6 – Структура фінансового результату ФОП «Кваша Н.С.».

Джерело: власні розрахунки

Найбільшу частку витрат ФОП «Кваша Н.С.» генерує консультування з питань інформатизації (78-79%), на другому місці – інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем (13-14%), на третьому - оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (4-6%), на четвертому - надання інших інформаційних послуг ((-1)-(-4)%).

У табл. 2.4 наведено показники рентабельності витрат, розраховані як відношення фінансового результату до витрат ФОП «Кваша Н. С.».

Таблиця 2.4

Динаміка рентабельності витрат ФОП «Кваша Н. С.», %

Вид діяльності	2021	2021	Абсолютний приріст	Темп приросту, %
Всього рентабельність витрат, у т.ч.	32,5	47,2	14,7	45,22
62.02	42,9	58,5	15,7	36,59
62.09	48,6	75,5	26,9	55,24
63.11	17,4	28,1	10,7	61,72
63.99	-8,2	-3,7	4,6	-55,28

Джерело: власні розрахунки

Протягом аналізованого періоду 2020-2021 років рентабельність витрат зросла з 32,5% до 47,2%, або на 45,22%.

Найбільший абсолютний приріст забезпечила інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем – 26,9%, найбільший відносний приріст - оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (61,72%). Збитковість надання інших інформаційних послуг скоротилася з 8,2% до 3,7%.

Для визначення впливу фінансових результатів та витрат на показник рентабельності витрат проведемо факторний аналіз методом ланцюгових підстановок. Для цього розрахуємо умовне значення рентабельності витрат як відношення фінансового результату 2021 року і витрат 2020 року (табл. 2.5). По рентабельності витрат їх зростання обумовлено впливом фінансових результатів (26,96% у цілому), тоді як зростання витрат зменшило показник рентабельності на 12,76%. Найбільший вплив фінансових результатів спостерігається по іншій діяльності у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем (на 36,58%), найбільший вплив витрат – по консультуванню з питань інформатизації (на -16,32%).

Факторний аналіз рентабельності витрат ФОП «Кваша Н. С.», %

Вид діяльності	2021	УМОВНЕ	2021	Вплив		
				фінансового результату	витрат	всього
Всього рентабельність витрат, у т.ч.	32,5	59,46	47,2	26,96	-12,26	14,70
62.02	42,9	74,82	58,5	31,92	-16,32	15,60
62.09	48,6	85,18	75,5	36,58	-9,68	26,90
63.11	17,4	40,52	28,1	23,12	-12,42	10,70
63.99	-8,2	-4,27	-3,7	3,93	0,57	4,50

Джерело: власні розрахунки

За збитковим видом діяльності надання інших інформаційних послуг скорочення збитковості обумовлено на 3,93% за рахунок фінансового результату і на 0,57% за рахунок витрат.

Висновки до розділу 2

1. Об'єктом дослідження є ФОП «Кваша Н. С.», взята на облік у Голосіївському районі міста Києва 10.11.2020. Реєстрація ФОП «Кваша Н. С.» відбулася на основі Закону України про «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» в органі місцевого самоврядування Голосіївського району міста Києва. Для фінансування господарських операцій і сплати податків ФОП «Кваша Н. С.» відкрила поточний рахунок у АКБ Приватбанку і уклала договір на його обслуговування. Оскільки вона є платником ПДВ, то має печатку для скріплення нею податкових накладних, що дає право покупцю віднести суму ПДВ до податкового кредиту. З початком господарської діяльності у ФОП «Кваша Н. С.» у неї з'явилася необхідність ведення повної бухгалтерської й податкової документації та здача звітності. Виконання цих функцій здійснює наймана особа – бухгалтер.

2. Основним видом діяльності ФОП «Кваша Н.С.» є 62.02 консультування з питань інформатизації. Протягом 2010-2020 років кількість ФОП у галузі зросла з 5284 до 28618, або у 5,42 рази. Їх питома вага у СГД галузі збільшилася з 83,7% до 95,2%, або у 1,14 рази. Кількість займаних осіб зросла з 6058 до 29861 осіб, або у 4,93 разів, а їх питома вага у загальній кількості СГД КВЕД 62.02 – із 46,8% до 74,1%, або у 1,58 разів. Кількість найманих працівників - із 774 осіб до 1243 осіб, або у 1,61 разів, а питома вага у загальній кількості СГД КВЕД 62.02 – із 10,3% до 10,9%, або у 1,06 разів. Така популярність зумовлена підприємницьким потенціалом населення, підтримкою на законодавчому рівні та спрощеною процедурою отримання статусу ФОП на відміну від юридичної особи.

3. Протягом жовтня 2020-жовтня 2021 вартість необоротних активів ФОП «Кваша Н.С.» скоротилася на 14,7%, оборотних активів – зросла у 1,27 разів, активів усього – у 1,11 разів. Перевищення темпів зростання оборотних активів над необоротними привело до збільшення питомої ваги оборотних активів із 60,98% до 69,97%. Власний капітал ФОП «Кваша Н.С.» збільшився у 1,075 разів, поточні зобов'язання – у 1,113 разів, пасиви загалом – у 1,11 разів. Перевищення темпів зростання поточних зобов'язань над власним капіталом призвели до скорочення питомої ваги останнього із 9,7% до 9,41%. Дуже низьке значення коефіцієнта концентрації власного капіталу свідчить про фінансову нестійкість ФОП «Кваша Н.С.». Основним джерелом формування капіталу є кредиторська заборгованість, обсяг якої збільшився із 1364,57 тис. грн. до 1518,18 тис. грн., або на 153,61 тис. грн.

4. Первісно вкладений капітал ФОП «Кваша Н.С.» складає 74,2 тис. грн. і протягом аналізованого періоду він не змінювався, проте нерозподілені прибутки зросли з 79,72 тис. грн. до 83,42 тис. грн. в 1,05 разів. Таким чином, наявність нерозподілених прибутків, які зростають, позитивно характеризує діяльність ФОП «Кваша Н.С.» Нерозподілені прибутки є основним джерелом власного капіталу, а їх частка зросла з 51,8% до 52,9%. Протягом аналізованого періоду 2020-2021 років вартість доходів ФОП «Кваша Н. С.»

зросла на 1355,3 тис. грн., або на 39,83%. Найбільший абсолютний приріст забезпечило консультування з питань інформатизації (62.02) - 985,5 тис. грн., або 41,85%. Найбільший відносний приріст забезпечила обробка даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (63.11) – 57,56%, або 159,1 тис. грн. Найменшими темпами зросли доходи від іншої діяльності у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем (62.09) та надання інших інформаційних послуг (63.99) – відповідно на 33,27% і 21,61%. Протягом аналізованого періоду 2020-2021 років структурні зрушення у доходах були незначними. Частка видів 62.02 і 63.11 зросла відповідно на 1,0% і 1,03%, частка видів 62.09 і 63.99 скоротилася відповідно на 0,52% і 1,51%. Найбільшу частку доходів ФОП «Кваша Н.С.» генерує консультування з питань інформатизації (69-70%), на другому місці - інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем та надання інших інформаційних послуг (10-11%), на третьому - оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (8-9%).

5. Вартість витрат зросла на 663,9 тис. грн., або на 25,86%. Темпи зростання витрат відстають від темпів зростання доходів. Найбільший абсолютний приріст забезпечило консультування з питань інформатизації (62.02) - 458,5 тис. грн., або 27,82%. Найбільший відносний приріст забезпечила обробка даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (63.11) – 44,38%, або 104,5 тис. грн. Найменшими темпами зросли доходи від іншої діяльності у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем (62.09) та надання інших інформаційних послуг (63.99) – відповідно на 27,82% і 15,86%. Протягом аналізованого періоду 2020-2021 років структурні зрушення у витратах були незначними. Частка видів 62.02 і 63.11 зросла відповідно на 1,0% і 1,35%, частка видів 62.09 і 63.99 скоротилася відповідно на 1,02% і 1,33%. Найбільшу частку витрат ФОП «Кваша Н.С.» генерує консультування з питань інформатизації (64-65%), на другому місці - оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (15-16%), на третьому і четвертому - оброблення даних, розміщення

інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (9-10%), інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем та надання інших інформаційних послуг (8-9%). Таким чином, доходи і витрати підприємства зростають з дотриманням більших темпів зростання доходів, що позитивно впливатиме на фінансові результати підприємства.

6. Протягом аналізованого періоду 2020-2021 років додатний фінансовий результат ФОП «Кваша Н. С.» зріс на 691,4 тис. грн., або на 82,77%. Найбільший абсолютний приріст забезпечило консультування з питань інформатизації (62.02) - 691,4 тис. грн., або 74,59%. Найбільший відносний приріст забезпечила обробка даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (63.11) – 133,50%, або 54,6 тис. грн. Найменшими темпами зросли фінансові результати від іншої діяльності у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем (62.09) - 75,22%. Надання інших інформаційних послуг (63.99) виявилось збитковим, причому збитки зросли на 17,1 тис. грн., або на 48,19%. Найбільшу частку витрат ФОП «Кваша Н.С.» генерує консультування з питань інформатизації (78-79%), на другому місці – інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем (13-14%), на третьому - оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (4-6%), на четвертому - надання інших інформаційних послуг ((-1)-(-4)%).

7. Протягом аналізованого періоду 2020-2021 років рентабельність витрат зросла з 32,5% до 47,2%, або на 45,22%. Найбільший абсолютний приріст забезпечила інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем – 26,9%, найбільший відносний приріст - оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (61,72%). Збитковість надання інших інформаційних послуг скоротилася з 8,2% до 3,7%.

8. Для визначення впливу фінансових результатів та витрат на показник рентабельності витрат проведено факторний аналіз методом ланцюгових підстановок. По рентабельності витрат їх зростання обумовлено впливом

фінансових результатів (26,96% у цілому), тоді як зростання витрат зменшило показник рентабельності на 12,76%. Найбільший вплив фінансових результатів спостерігається по іншій діяльності у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем (на 36,58%), найбільший вплив витрат – по консультуванню з питань інформатизації (на -16,32%). За збитковим видом діяльності надання інших інформаційних послуг скорочення збитковості обумовлено на 3,93% за рахунок фінансового результату і на 0,57% за рахунок витрат.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ- ПІДПРИЄМЦІВ

3.1. Інноваційні механізми підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців

Основним видом діяльності ФОП «Кваша Н.С.» є 62.02 Консультування з питань інформатизації. Тому для неї гостро стоять питання використання інноваційних механізмів підвищення фінансової результативності, дотримання прав інтелектуальної власності. Порухення зазначених прав є підставою притягнення до адміністративної відповідальності як ФОП, так і уповноважених посадових осіб на загальних і спеціальних підставах. До останніх відносять незаконне використання об'єктів права інтелектуальної власності (порушення законодавства, що регулює виробництво, експорт, імпорт дисків для лазерних систем зчитування, експорт, імпорт обладнання чи сировини для їх виробництва відповідно до статті 164–13 Кодексу України про адміністративні правопорушення) [32, с. 47]. Відсутність спеціальних ознак суб'єкта, коли така обставина передбачена законом, виключає наявність складу адміністративного делікту в скоєному. У таких випадках спеціальні ознаки суб'єкта виступають не- від'ємною (конструктивною) ознакою складу делікту, їх встановлення у процесі адміністративно-правової кваліфікації є обов'язком. Основні ознаки утворюють так званий основний склад. Якщо необхідно, законодавець доповнює склад кваліфікуючими ознаками, за наявності яких діяння може кваліфікуватися за статтею, що передбачає суворіше покарання. Склади з такими ознаками називають кваліфікованими.

Посадові особи та ФОП є суб'єктами адміністративних правопорушень у разі незаконного використання об'єкта прав інтелектуальної власності за рядом інших статей передбачених нормами ряду інших статей, які стосуються

суспільних відносин у сфері захисту СГД від недобросовісної конкуренції. Вона безпосередньо пов'язана із діяльністю СГД різних форм власності, але неможлива без діяльності спеціальних СГД і може поширюватися на діяльність посадових осіб та інші суб'єктів адміністративної відповідальності, зокрема, за вчинення активних дій пов'язаних із демонструванням фільмів або розповсюдження фільмів шляхом продажу чи передачі в прокат фільмокопій без державного посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів. Право на демонстрування фільмів або їх розповсюдження шляхом продажу чи передачі в прокат фільмокопій потребує державного посвідчення, яке, в законний спосіб може отримати юридична особа чи/або ФОП. Вони можуть бути суб'єктами правопорушення у разі відсутності державного посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів, а об'єктом правопорушення є суспільні відносини, пов'язані з виробництвом, розповсюдженням, зберіганням і демонструванням фільмів.

Важливим для ФОП «Кваша Н.С.» є охорона авторських та суміжних прав відповідно до Закону України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» [33], який визначає, що право на одержання контрольних марок мають імпортери, експортери та відтворювачі примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних. Вказані об'єкти права інтелектуальної власності за наявності законних підстав (зовнішньоекономічних договорів, контрактів тощо) також можуть вивозитися за межі митної території України, за умови без їх розповсюдження на території України. Вивезення з митної території України примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних, виготовлених згідно з договором підряду, здійснюється безпосередньо виробником, тобто ФОП. Закон України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування» визначає, що діяльність у цій сфері здійснюють ФОП, які у разі експорту

(імпорту) обладнання та сировини для виробництва дисків для лазерних систем зчитування та матриць, зобов'язані отримати ліцензію, що видається для здійснення зовнішньоекономічної операції.

Контроль за дотриманням прав інтелектуальної власності ФОП здійснюють державні інспектори з питань інтелектуальної власності ДСІВ, який у межах своїх повноважень видає СГД обов'язкові для виконання розпорядження (приписи) щодо усунення порушень законодавства у сфері інтелектуальної власності, виявлених під час проведення їх перевірок, пов'язаних з використанням тих чи інших об'єктів.

Адміністративні правопорушення у сфері об'єктів прав інтелектуальної власності мають формальний склад і вчиняються ФОП лише умисно. Це може бути рекламуванням тютюнових виробів, знаків для товарів і послуг, інших об'єктів права інтелектуальної власності, під якими випускаються тютюнові вироби, з порушенням вимог чинного законодавства про рекламу [34, с. 125]. Тобто, здійснюючи підприємницьку діяльність в якості рекламодавця та/або розповсюджувача реклами, ФОП може виступати суб'єктом адміністративного правопорушення.

Вирішення проблеми підвищення фінансової стійкості і ліквідності ФОП, та збільшення наявності власних коштів є реальним і можливим перш за все за рахунок подальшого збільшення обсягу реалізації послуг, розмірів прибутку та підвищення рівня прибутковості. До основних шляхів підвищення фінансової стійкості ФОП, на які варто звернути особливу увагу, можна віднести:

- для раціонального використання виробничих запасів запровадити чітку систему планування цих запасів;
- для зменшення ризику неповернення коштів за реалізовану продукцію здійснювати аналіз платоспроможності та фінансової стійкості покупців;
- для покращання роботи із дебіторами необхідно розробити політику збору платежів за реалізовану продукцію щодо своїх контрагентів;

- запровадити моніторинг щодо стану дебіторської заборгованості та впроваджувати заходи для зменшення частки дебіторської заборгованості в структурі оборотного капіталу;

- для збільшення ліквідності, підвищення рентабельності та прибутків ФОП слід використовувати такий вид банківських послуг, як факторинг.

Можна стверджувати, що фінансова стійкість ФОП передбачає такий стан фінансових ресурсів, за раціонального розпорядження якими гарантується наявність власних коштів, стабільна продуктивність і забезпечується процес розширеного відтворення. Недостатня фінансова стійкість ФОП найчастіше зумовлює неплатоспроможність, надмірна – створення надлишкових запасів і резервів, що збільшує витрати на їхнє утримання, стримує темп розвитку ФОП. Тому правильність підходів до кількісної оцінки фінансової стійкості ФОП вкрай важлива для нього, бо дає змогу виявити причини фінансової дестабілізації, розробити й реалізувати конкретні заходи щодо усунення першопричин.

Основними шляхами підвищення фінансової стійкості ФОП при цьому є такі:

- підвищення ефективності використання основних засобів ФОП;
- підвищення інтенсивності використання оборотних активів ФОП;
- підвищення продуктивності праці;
- подальше збільшення обсягів реалізації товарів;
- зниження матеріальних операційних витрат;
- розширення ринку збуту продукції (товарів);
- залучення інвестицій (кредитів) та ін.

Все ж для ФОП «Кваша Н.С.» необхідно розробляти заходи щодо підвищення фінансової стійкості, якою б вона не була. Так як в довгостроковій перспективі фінансовий стан може різко змінити свій напрямок: від стійкого до кризового.

Для поліпшення фінансового стану ФОП можна запропонувати наступні прийоми:

щодня стежити за співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованостей;

дебіторську заборгованість покупці можуть погашати не всю відразу, а кожен день потроху;

використовувати прийом знижок при достроковій оплаті;

вимагати попередню оплату за продукцію;

для погашення дебіторської заборгованості використовувати форму натуроплати, коли заборгованість гаситься своїм товаром або послугами;

виявляти і реалізовувати неліквідні активи.

Дуже часто буває, що збитки ФОП несе головним чином за рахунок непродуманого підходу до виробництва. Виходячи з цього, можна запропонувати різноманітні способи поліпшення фінансового стану ФОП. Серед них можна виділити: зниження собівартості (головна умова зростання прибутку і рентабельності можна розглядати як наслідок всіх інших); поліпшення використання робочого часу; впровадження нової техніки і технології; економія енергетичних ресурсів; поліпшення використання всіх матеріальних ресурсів; збільшення обсягів реалізації; успішне проведення позареалізаційних операцій.

Прийнявши до уваги виявлені в ході аналізу негативні явища, можна дати деякі рекомендації щодо підвищення фінансової стійкості ФОП:

- необхідно збільшувати частку власного оборотного капіталу в вартості майна і добиватися, щоб темпи зростання власного оборотного капіталу були вище темпів росту позикового капіталу;

- вжити заходів щодо зниження кредиторської заборгованості, в першу чергу це стосується авансів, отриманих від покупців. За ним або повинна бути відвантажена продукція, або повернуті кошти;

- слід збільшити обсяг інвестицій в основний капітал та його частку в спільному майні ФОП;

- необхідно підвищувати оборотність оборотних коштів ФОП, яких в ході аналізу фінансової стійкості виявлено явно недостатньо, так джерела власних коштів прямували, головним чином, у необоротні активи;

- особливо звернути увагу на прирощення найбільш ліквідних активів;

- вжити заходів щодо приросту власних джерел коштів і скорочення позикових пасивів;

- звернути увагу на організацію виробничого циклу, на рентабельність надання послуг, їх конкурентоспроможність.

Важливим джерелом підвищення фінансової стійкості ФОП є факторинг, тобто поступка банку або факторингової компанії права на затребуваність дебіторської заборгованості, або договір-цесія, за яким ФОП поступається своєю вимогою до дебіторів банку в якості забезпечення повернення кредиту.

Одним з ефективних методів відновлення матеріально-технічної бази ФОП є лізинг, який не вимагає повної одноразової оплати орендованого майна і служить одним з видів інвестування. Використання прискореної амортизації по лізингових операціях дозволяє оперативнo оновлювати обладнання та вести технічне переозброєння виробництва. Залучення кредитів під прибуткові проекти, здатні принести ФОП високий дохід, також є одним з резервів фінансового оздоровлення ФОП. Цьому ж сприяє і диверсифікація надання послуг за основними напрямками господарської діяльності, коли вимушені втрати за одними напрямками покриваються прибутком інших.

Якщо ФОП отримує прибуток і є при цьому неплатоспроможним, потрібно проаналізувати використання прибутку. При наявності значних відрахувань до фонду споживання цю частину прибутку в умовах неплатоспроможності ФОП можна розглядати як потенційний резерв поповнення власних оборотних коштів ФОП.

Велику допомогу у виявленні резервів поліпшення фінансового стану ФОП може надати маркетинговий аналіз з вивчення попиту та пропозиції,

ринків збуту і формуванню на цій основі оптимального асортименту і структури надання послуг надання послуг.

Одним з найбільш радикальних напрямів підвищення фінансової стійкості є пошук внутрішніх резервів по збільшенню прибутковості надання послуг і досягненню беззбиткової роботи за рахунок більш повного використання виробничої потужності ФОП, підвищення якості та конкурентоспроможності надання послуг, зниження її собівартості, раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, скорочення непродуктивних витрат і втрат.

Основну увагу при цьому потрібно приділити питанням ресурсозбереження: впровадження прогресивних норм, нормативів і ресурсозберігаючих технологій, запровадження ФОП дієвого обліку та контролю за використанням ресурсів, вивчення і впровадження передового досвіду в здійсненні режиму економії, матеріального і морального стимулювання працівників за економію ресурсів і скорочення непродуктивних витрат і втрат. Вміле застосування і комбінування цих заходів сприяє не тільки збільшенню фінансової стійкості, а й поліпшенню фінансового стану ФОП.

3.2. Функціонально-вартісний аналіз як інструмент підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців

Підвищення ефективності управління ФОП є багатограним процесом. Це обумовлено тим, що організація як функція управління, забезпечує і збереження системи (структури) і її розвиток (динаміку), що відповідно відображається на функціонуванні ФОП. Проведений аналіз показав, що забезпечення ефективної діяльності ФОП неможливе без вдосконалення системи управління. Забезпечення належного вартісно обґрунтованого виконання функцій управління сприяє вдосконаленню структури робочого

часу, зменшенню операційних витрат діяльності та подальшому розвитку ФОП [35, с. 50].

Для підвищення фінансової результативності ФОП у світовій практиці використовують різні інструменти, найбільш відомими з яких є: функціонально-вартісний аналіз та директ-костинг. Ознаки останнього наведено на рис. 3.1.

Рис. 3.1 - Ознаки директ-костингу як інструменту підвищення фінансової результативності ФОП

Джерело: побудовано за даними [36]

Об'єктами впливу у рамках системи директ-костингу є валовий і маржинальний прибуток, який відображає об'єктивний причинно-

наслідковий зв'язок між маржинальними затратами (маржинальним прибутком) та фактором, який на них впливає.

ФВА є інструментом функціонально-орієнтованого управління, яке виникло у 90-их роках минуло століття [37, с. 204]. У рамках функціонального підходу об'єкт розглядається з позиції тієї корисності (функціональності), яку він має або повинен мати (з позиції призначення об'єкту і його споживчих властивостей, можливості задовольняти потреби покупця). Дослідження об'єкту ведеться відносно його функцій і функцій його елементів, що розглядаються в плані їхньої значущості (важливості), форм прояву, формування і величини витрат на їх прояв (здійснення) для якнайповнішого задоволення заданих вимог, забезпечення ефективних шляхів їхньої реалізації тощо [38, с. 83].

На відміну від традиційних підходів, функціонально-вартісний підхід до управління має ряд таких переваг: швидкість передачі інформації; наочність організаційних та технологічних зв'язків; представлення управлінської інформації фінансовими показниками; прозорість системи управління та гнучкість оптимізаційних заходів. Розробка нових або вдосконалення існуючих систем управління витратами ФОП відбувається без істотного їх зростання на постійній основі і є способом ефективного опису, аналізу і контролю складних систем [39, с. 87].

ФВА – метод техніко-економічного дослідження систем, спрямований на оптимізацію співвідношення між їхніми споживчими властивостями і витратами на досягнення цих властивостей. Його завданнями є: досягнення найвищих споживчих властивостей надання послуг при одночасному зниженні всіх видів виробничих витрат. В його основі лежить поелементний аналіз конструкції (системи, послуги тощо), окремий розгляд кожного елементу конструкції, поділ елементів за принципом функціонування на основні й допоміжні [40, с. 98].

ФВА означає комплексне вивчення функціонування ФОП з метою об'єктивної оцінки досягнутих фінансово-господарських результатів та

виявлення шляхів підвищення рентабельності ФОП. Його головне завдання полягає у використанні системно організованого апарату, спеціальних засобів, правил і процедур зниження витрат на надання послуг через дослідження певних функцій як об'єкта аналізу загалом, так і його складових [41, с. 131].

Використання ФВА у сучасних умовах дозволяє розглянути об'єкт як сукупність функцій, які він повинен виконати [42, с. 175]. Його застосування дозволяє удосконалити управління при мінімальних витратах, оскільки підвищується оперативність прийняття та реалізації рішень при одночасному зниженні витрат на здійснення управління. Метод ФВА успішно вирішує питання уточнювання функцій окремих складових системи управління, власника і найманих працівників, підвищення якості процесів розробки і прийняття управлінських рішень, удосконалення кадрового, інформаційного і технічного забезпечення системи управління ФОП. Це, у свою чергу, сприяє зниженню витрат на надання послуг та підвищує її конкурентоспроможність на внутрішньому ринку [43, с. 88].

Значною перевагою ФВА як методу досліджень функцій є те, що в його основі можуть бути закладені різні методики. Це надає можливість, вносячи корективи у використовуваний економіко-математичний інструментарій, аналізувати суттєві для реалізації місії ФОП особливості. У процесі оптимізації приймаються управлінські рішення, спрямовані на пошук більш економічних способів досягнення бажаного стану фінансового потенціалу та якнайшвидшу реалізацію функцій. ФВА орієнтовано на виключення дублюючих і непотрібних функцій у роботі ФОП, раціональний перерозподіл функцій і визначення оптимального обсягу надання послуг. Підсумковим результатом, який характеризує ефективність аналізу, є економія фінансових коштів і підвищення стійкості функціонування ФОП. Результати аналізу в першу чергу призначені для власника – Кваші Н.С. при плануванні та здійсненні заходів, спрямованих на підвищення ефективності фінансової діяльності ФОП [44, с. 201].

ФВА як управлінський інструмент має свої переваги і недоліки. Недоліки – це складність. Переваги – можливість зниження витрат, усунення робіт, що не приносять додаткової вартості, підвищення якості обслуговування клієнтів і відповідно – прибутковості бізнесу, ухвалення стратегічно правильних рішень, орієнтуючись на потреби клієнта, ігнорування ієрархічних протистоянь. В ринкових умовах господарювання ФОП змушені постійно пристосовуватися до швидко мінливих правил ведення бізнесу для утримання своїх ринкових позицій і протистояння стрімко зростаючій конкуренції [45, с. 69]. ФВА на всіх стадіях життєвого циклу ФОП дозволяє виділити область раціональних рішень, сформулювати проектні процедури знаходження оптимальних рішень, оцінки системи інформаційної безпеки [46, с. 51]. Проведення ФВА здійснюється за такими етапами (рис. 3.2).

На прикладі інформаційних послуг було досліджено використання методу ФВА для оцінки можливих варіантів його розвитку ФОП «Кваша Н.С». ФВА дозволяє не лише скласти дійсне уявлення про предмет дослідження, його функції, споживчі властивості, побачити дійсні причини невиправданих витрат на надання інформаційних послуг, запропонувати конкретні, багатоваріантні шляхи досягнення оптимального співвідношення між споживчими властивостями і витратами на функціонування досліджуваного об'єкта, що є основою для нових модифікацій інформаційних послуг. Розширення асортименту інформаційних послуг з урахуванням потреб споживачів забезпечить ФОП збільшення об'ємів їх реалізації, а скорочення надлишкових витрат на її виготовлення призведе до підвищення прибутковості, а отже і вартості бізнесу [48, с. 223].

Ефективність застосування ФВА у ФОП залежить від сукупності організаційних, методичних, економічних і соціально-психологічних умов, покликаних забезпечити необхідну якість та витрати на основі підвищення рівня управління; залучення в цей процес власника, найманих працівників, системного використання сучасних засобів пошуку найбільш ефективних рішень для забезпечення якості надання послуг.

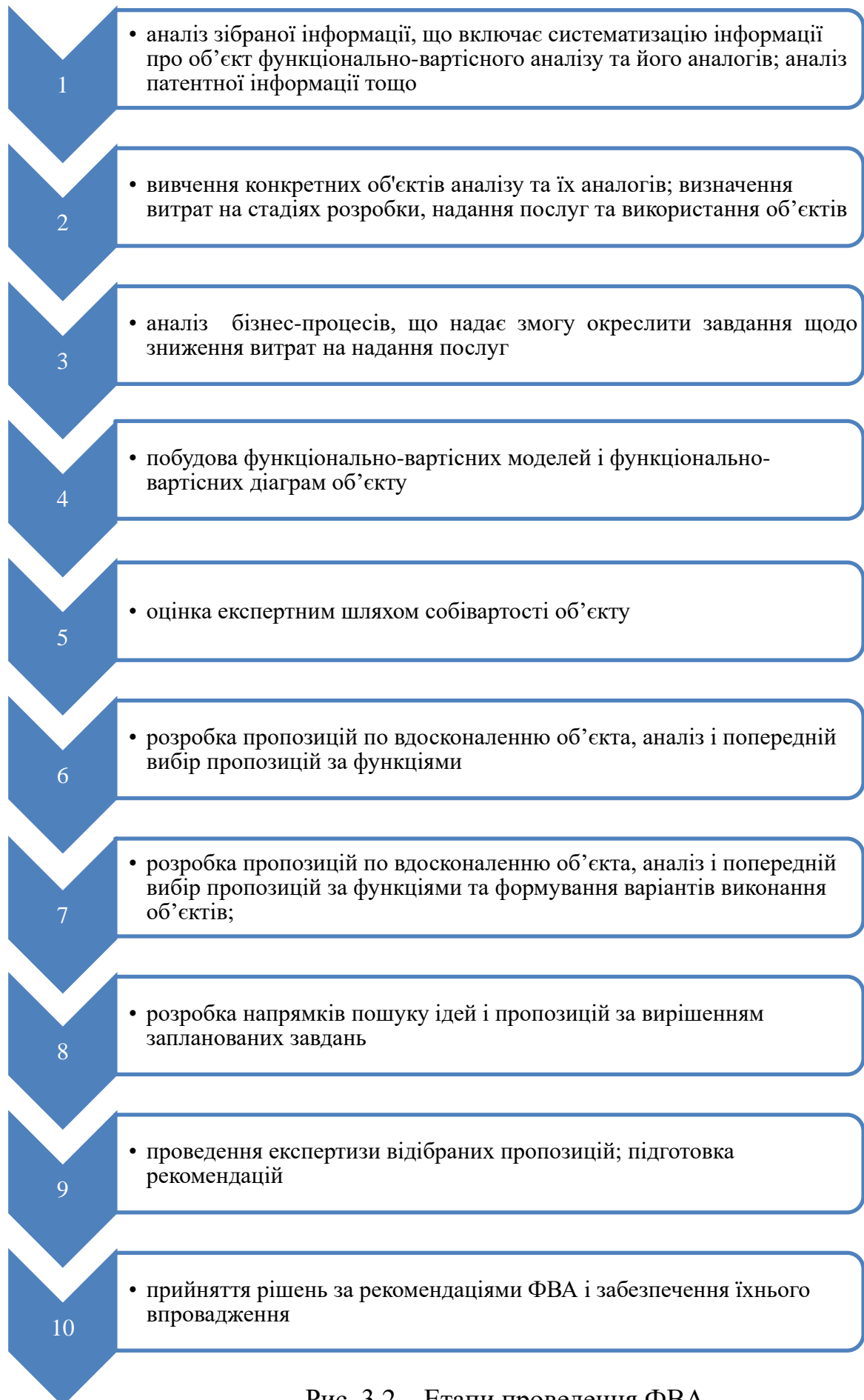

Рис. 3.2 – Етапи проведення ФВА

Джерело: побудовано за даними [47]

Тісна взаємодія, творче ділове співробітництво власника та найманих працівників, інтеграція їх діяльності – необхідні елементи ФОП управління на основі методу ФВА [49, с. 143].

Зміст етапів проведення ФВА представлено на рис. 3.3.

Рис. 3.3. Характеристика основних етапів ФВА

Джерело: побудовано за даними [50]

ФВА базується на сукупності принципів, які охоплюють системні та функціональні підходи: принципи відповідності значущості функції і витрат та їх здійснення; відповідність реального параметру допустимому; принципи активації творчого мислення, колективної праці, застосування новітніх знань. ФВА є оперативним методом, тому застосування цього методу спільно з

іншими методами дає синергетичний ефект від досягненні цілей ФОП у сфері управління витратами. Його використання забезпечує поточне планування, контроль і зменшення витрат, але для закріплення отриманого ефекту в довгостроковій перспективі визначення етапів життєвого циклу надання послуг та розподіл витрат між ними буде основою для прийняття стратегічних рішень й прогнозування.

Основними складовими ФВА є: виробничий - зробити товар з найменшими витратами; комерційний - продати виготовлений товар найвигіднішим способом з найменшими торговельними витратами [51, с. 48].

Якість займає ключову позицію економічної та соціальної стратегії розвинених країн, а її рівень є надійним індикатором загального стану економіки. У поясненнях до терміну «вимога» вказується, що для позначення конкретного виду вимоги можуть застосовуватися визначальні слова: наприклад, вимоги до надання послуг, вимоги до процесу, вимоги споживача тощо. Якість інформаційних послуг – це сукупність характеристик інформаційного обслуговування, що обумовлюють його здатність задовольняти потреби споживачів шляхом належного і ефективного виконання інформаційних послуг, а також відповідати встановленим стандартам і нормативам, умовам договору або вимогам, що зазвичай пред'являються до інформаційного обслуговування [52, с. 40].

Пропонується така теоретична модель оцінки витрат при проведенні функціонально – вартісного аналізу [53, с. 136]:

$$B(F_i) = [C(F_i) - A(F_i)] + BK_{на}(F_i) + BK_{оа}(F_i), \quad (3.1)$$

де $B(F_i)$ – витрати на реалізацію i -ї функції,

$C(F_i)$ – собівартість реалізації i -ї функції,

$A(F_i)$ – амортизація операційних активів, що входить в собівартість реалізації i -ї функції,

$ВК_{на}(F_i)$ – витрати капіталу на необоротні операційні активи, що задіяні в реалізації i -ї функції,

$ВК_{oa}(F_i)$ – витрати капіталу на оборотні активи, що задіяні в реалізації i -ї функції.

$ВК_{oa}(F_i)$ – витрати капіталу на оборотні активи, що задіяні в реалізації i -ї функції.

Сутність підходу полягає у включенні у витрати на реалізацію функцій витрат на капітал (з відповідною корекцією собівартості). Витрати на капітал є альтернативною вартістю іммобілізованого капіталу та мінімально необхідною платою акціонерам за ризики інвестування в капітал і складовою частиною економічної додаткової вартості.

Під час оцінювання бюджету ФОП можна застосувати метод ціннісно-орієнтованого протиризикового ФВА, який дозволяє: дослідити розподілення затрат за видами інформаційних послуг, а також виявити найдорожчі з них; провести вартісне моделювання інформаційних послуг, визначаючи при цьому структуру роботи з найбільш оптимальною вартістю; 3) визначити складову накладних витрат у собівартості результату ФОП з високою точністю; установити та обґрунтувати нормативи на виконувани інформаційні послуги; передбачити резерви часу на реакцію на ризиковані події та коштів з метою усунення впливу ризикованих подій на реалізацію інформаційних послуг; визначити цінність кожної інформаційної послуги для встановлення її важливості, пріоритетності та запровадження коригуючих управлінських дій, що впливають на формування запланованого бюджету ФОП і обмежень його за вартістю; провести інтегральне моделювання діяльності ФОП, що враховує його вартість, час реалізації, ризики та цінність, визначивши при цьому структуру портфеля інформаційних послуг з відповідними оптимальними показниками [54, с. 111].

Використання ФВА виконує функції розподілу ресурсів для реалізації бізнес-процесів ФОП з метою скорочення витрат на виконання повного циклу надання інформаційних послуг. Цей аналіз дає підстави прийняти стратегічні

рішення щодо визначення пріоритетів і розподілу ресурсів за пріоритетами, прогнозувати залучення необхідних ресурсів, коли ставляться задачі з функціонування ФОП в цілому, розподіляються на окремі бізнес-процеси та виокремлюються одиничні функції, дає змогу визначити залучення кожної одиниці фінансового ресурсу на одиницю роботи. Відповідно, стимулюється підвищення якості ресурсів для отримання вищого результату виконання функції як окремо по кожній із функцій, так і загалом усього бізнес-процесу. Неведені результати показують, що є можливість прийняття стратегічних рішень ФОП. Цей аналіз дуже ефективний у зважених управлінських рішеннях саме при виконанні розподілу при визначенні значимості функції відносно мінімізації тривіальних функцій, що не відіграють ключові ролі у діяльності ФОП [55, с. 14].

Основні теоретичні засади ФВА в концепції ощадливого надання послуг полягають у такому: визначенні цільових орієнтирів формування цінності для споживача готового продукту за умови прийнятних витрат; зростання якості функціональних особливостей готового продукту з мінімально можливими об'єктивно необхідними витратами і забезпечення максимальної цінності для споживача, виробника, постачальника; мінімізація витрат за умови дотримання параметрів інформаційної послуги; встановлення резервів зменшення собівартості виготовлення через мінімізацію непродуктивних витрат (втрат); забезпечення відповідності витрат на надання інформаційних послуг їх значущості з точки зору формування доходів [56, с. 142]. Для встановлення причинно-наслідкових взаємозв'язків із виявлення диспропорцій між функціями для споживача і витратами на їх забезпечення витрати поділяють на три групи: об'єктивно необхідні; витрати, від яких на певний час можна відмовитися; витрати, яких варто позбутися.

Структуризація функцій виконана за такими критеріями: головна – визначає мету існування ФОП «Кваша Н.С.» (забезпечення надання інформаційних послуг необхідними ресурсами); загальнооб'єктні - деталізація головної функції (управління основними засобами, оборотними активами,

трудовами ресурсами); внутрішньооб'єктні функції – конкретизують загальнооб'єктні [57, с. 69].

У табл. 3.1 наведено групування витрат ФОП «Кваша Н. С.» за корисністю.

Таблиця 3.1

Групування витрат ФОП «Кваша Н. С.» за корисністю у 2021 році

Вид діяльності	всього	корисні	умовно корисні	безкорисні
	тис. грн.			
Всього витрат, у т.ч.	3231,7	1756,0	710,8	764,9
62.02	2107,1	1348,1	560,7	198,3
62.09	286,7	205,7	57,7	23,3
63.11	340,0	202,3	92,4	45,3
63.99	498,0			498,0
	структура, %			
Всього витрат, у т.ч.	100	54,34	21,99	23,67
62.02	100	63,98	26,61	9,41
62.09	100	71,74	20,13	8,13
63.11	100	59,50	27,18	13,32
63.99	100	0	0	100
	структура, %			
Всього витрат, у т.ч.	100,00	100,00	100,00	100,00
62.02	65,20	76,77	78,88	25,92
62.09	8,87	11,71	8,12	3,05
63.11	10,52	11,52	13,00	5,92
63.99	15,41	0,00	0,00	65,11

Джерело: власні розрахунки

У структурі витрат на надання усіх видів діяльності частка безкорисних витрат становить 23,67%, найменшою вона є за видами 62.02 – 9,41% та 62,09 – 8,13%, трохи більшою – за 63.11 - 13,32%, 100% - за 63.99. Питома вага умовно корисних у цілому складає 21,99% і за видами діяльності вона коливається в інтервалі 20,13% - 27,18%. Найбільша питома вага корисних витрат і умовно корисних витрат приходить на діяльність 62.02 - 76,77% і

78,88% відповідно, найбільша частка безкорисних - на 63,99 (65,11%). Безкорисні витрати підлягають скороченню у повному обсязі, умовно корисні – на 50%. Тоді показники рентабельності матимуть вигляд (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Результати впровадження ФВА у практику діяльності ФОП «Кваша Н.С.»

Вид діяльності	Витрати				Рентабельність витрат, %		
	факт	план	абс. приріст	темп приросту, %	факт	план	абс. приріст
Всього, у т.ч.	3231,7	2111,4	-1120,3	-34,67	47,2	72,3	25,1
62.02	2107,1	1628,4	-478,7	-22,72	58,5	75,7	17,2
62.09	286,7	234,5	-52,2	-18,19	75,5	92,2	16,7
63.11	340,0	248,5	-91,5	-26,91	28,1	38,4	10,3
63.99	498,0	0,0	-498,0	-100,00	-3,7		3,7

Джерело: власні розрахунки

У результаті скорочення витрат становить 1120,3 тис. грн., або 34,67%, а зростання рентабельності 25,1%. При цьому підприємству необхідно відмовитися від збиткової діяльності за КВЕД 63.99.

Впровадження ФВА у практику діяльності ФОП «Кваша Н.С.» забезпечує: розширення асортименту надання інформаційних послуг, суттєве збільшення частки непрямих виробничих витрат порівняно зі зменшенням частки витрат на персонал у собівартості надання інформаційних послуг; збільшення вартості ресурсів, що прямо не пов'язано з виробництвом (витрати на переналадку обладнання, технічний контроль надання послуг, на дослідження ринку, на логістику); збільшення споживання непрямих ресурсів, які не залежать від обсягу надання послуг; застосування сучасних методів обробки первісної інформації ФОП; виявлення найбільш витратоємних елементів системи управління, здійснення реструктуризації з метою отримання економічного ефекту; використання функціонально-вартісного підходу для аналізу підсистеми управління матеріальними ресурсами на

основі структуризації та оцінювання функцій; зниження витрати на реалізацію функцій та підвищення якості і прозорості процесів.

3.3. Адаптивні механізми підвищення фінансової результативності фізичних осіб- підприємців

Адаптивні механізми підвищення фінансової результативності ФОП запропоновано розглядати через прояв його дії в сфері формування, розподілу і використання прибутку підприємств в умовах змін ринкового середовища. Потребує врахування вплив фінансових важелів на прибутковість підприємств через взаємозв'язок податкової, інноваційної, інвестиційної, дивідендної і кредитної політик. Особливістю реалізації адаптивного механізму є використання методів прогнозування прибутку з врахуванням чинників змін ринкового середовища за трьома сценаріями: збереження у майбутньому тенденцій розвитку доходів та рівня витрат попередніх років; прогнозування фінансового результату, який забезпечує беззбиткову діяльність; прогнозування гнучкого розвитку ФОП на основі показників рентабельності, інфляції, ризику [58, с. 48].

Важливими складовими адаптивного механізму є адаптивне планування та адаптивний контроль. Розв'язання задач адаптивного прогнозування ґрунтується на комплексному використанні методів попередньої обробки і аналізу даних, математичного і статистичного моделювання, прогнозування та оптимального оцінювання станів процесів довільної природи. Адаптивне прогнозування ґрунтується на застосуванні множини статистичних характеристик процесу, зокрема, кореляційних та автокореляційних функцій. Його результатом є отримання високоякісних коротко- та середньострокових прогнозів за умови наявності інформативних даних [59, с. 128].

Для прийняття коректних рішень в економіці та фінансах необхідно використовувати сучасні методи математичного моделювання фінансово-економічних процесів і формувати альтернативи на основі оцінок прогнозів,

отриманих за побудованими моделями. Більшість процесів сучасної економіки мають нелінійний нестационарний характер, незалежно від рівня розвитку економіки. Це пояснюється наявністю тісних структурних взаємозв'язків між економіками різних країн, значними коливаннями цін на енергоносії, нестабільністю курсів валют, значними коливаннями попиту на промислові товари внаслідок нестабільного рівня життя, впливом несприятливих погодних умов на сільськогосподарське виробництво та деякими іншими факторами [60, с. 61].

ФОП «Кваша Н.С.» має передбачити планові заходи по збільшенню прибутку. У загальному плані ці заходи можуть бути наступного характеру:

- збільшення обсягу надання послуг;
- поліпшення якості надання послуг;
- продаж зайвого устаткування та іншого майна або здача його в оренду;
- зниження собівартості надання послуг за рахунок більш раціонального використання матеріальних ресурсів, основних засобів, площ, робочої сили і робочого часу;
- диверсифікація надання послуг;
- розширення ринку продажів і інше.

З цього переліку заходів випливає, що вони тісно пов'язані з іншими заходами в діяльності ФОП, спрямованими на зниження витрат.

В умовах ринкових відносин ФОП має прагнути не тільки до одержання максимального прибутку, але й до раціонального, оптимального використання вже отриманого прибутку. Це дозволить не тільки утримувати свої позиції на ринку, але й забезпечити динамічний його розвиток в умовах конкуренції.

Не менше важливими, на нашу думку, є наступні заходи підвищення прибутку ФОП:

1. Планування. Якщо план із прибутку складено на належному рівні, професійно і грамотно, ФОП має змогу правильно визначити обсяг платежів у державний бюджет і суму прибутку, що залишається в його розпорядженні з

метою створення фінансової бази для розвитку діяльності, необхідних витрат на розвиток соціальної сфери, матеріальне заохочення праці.

2. Якість надання послуг. Величина прибутку в основному залежить від попиту.

3. Резерви зростання. Постійний пошук невикористаних можливостей збільшення прибутку, що забезпечуватиме його зростання.

4. Ділова репутація. Одержувати додатковий прибуток і підвищити рентабельність ФОП дозволяє висока ділова репутація. Вчасне розрахування з постачальниками, якість та швидкість наданих товарів і послуг, прийнятна ціна - основні її показники

У своїй діяльності будь-яке ФОП прагне досягти максимуму прибутку, а це, в свою чергу, безпосередньо залежить від ефективності діяльності ФОП. Ефективність ФОП визначається способом надання послуг та його ефективністю.

Основними напрямками підвищення прибутку є:

- технічні способи підвищення;
- організаційні шляхи;
- економічні важелі.

Технічні способи підвищення прибутку базуються на вдосконаленні технології надання послуг і придбанні сучасного технологічного обладнання з метою підвищення якості надання послуг відповідно до міжнародних стандартів і збільшення обсягів надання послуг.

Організаційні шляхи збільшення прибутку виявляється у поліпшенні ФОП надання послуг, праці та управління.

Економічні важелі підвищення прибутку - це:

- стимулювання підприємств через прийняті закони, постанови та інші нормативні документи;
- формування конкурентного середовища, що сприяє зростанню прибутку (через пошук резервів зниження собівартості надання послуг) і випуску конкурентоспроможної надання послуг;

· матеріальне заохочення персоналу за творчу і відповідальну роботу, що забезпечує зростання ділової активності ФОП.

Зміна суми прибутку в часі відбувається під впливом безлічі факторів. Класифікація факторів, що впливають на прибуток ФОП, має важливе значення для пошуку резервів її збільшення. Насамперед, ці чинники діляться на зовнішні (які не залежать від діяльності ФОП) і внутрішні (залежні від роботи фінансового колективу).

До числа зовнішніх факторів відносяться природні, соціально-економічні умови, рівень розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, ціни на виробничі ресурси. Особливий вплив на розмір і темпи зміни прибутку надає кредитна та податкова система держави. Вона є найсильнішим економічним важелем, який регулює взаємовідносини товаровиробників і держави. Ефективна податкова і кредитна система робить сприятливий вплив на економічну поведінку господарюючих суб'єктів і підсилює їх інвестиційну активність. Внутрішні чинники, в свою чергу, поділяються на виробничі і позавиробничі. Позавиробничі чинники пов'язані з комерційною діяльністю ФОП, з виконанням природоохоронній та соціальної функцій. Виробничі фактори відображають наявність і використання основних елементів виробничого процесу, що беруть участь у формуванні прибутку, - це засоби праці, предмети праці і працю персоналу.

Серед напрямів підвищення прибутку виділяють її планування. Існує три основні методи планування прибутку: метод прямого рахунку, аналітичний і метод суміщеного рахунку. Найбільш поширеним методом планування прибутку у ФОП, що випускають невеликий асортимент надання послуг, є метод прямого рахунку. Цей метод передбачає планування прибутку у вигляді різниці між планованої виручкою від реалізації надання послуг і повною її собівартістю за вирахуванням податку на додану вартість, акцизів і відрахувань з виручки.

Аналітичний метод застосовується при великому асортименті надання послуг. Він дозволяє визначити вплив окремих факторів на плановий прибуток.

Метод суміщеного рахунки заснований на поєднанні методів прямого рахунку і аналітичного. Вартість планованого надання послуг надання послуг в цінах планованого року і собівартість звітного року визначається методом прямого рахунку, а вплив на плановану прибуток - зміна собівартості, підвищення якості надання послуг та інших факторів визначається аналітичним методом. Цей метод дає найбільш достовірні результати.

Новими напрямками зростання прибутку в діяльності ФОП є розширення участі працівників у формуванні прибутку і капіталу.

Участь працівників у формуванні прибутку - система стимулювання праці, коли частина отриманого чистого прибутку ФОП передається найманим працівникам.

Участь працівників у формуванні прибутку ФОП стимулює її зростання, зміцнюють процеси партнерства і співробітництва, сприяє формуванню підприємницького мислення, зацікавленості у розвитку ФОП і, в кінцевому рахунку, призводить до зростання продуктивності праці, зниження витрат, підвищення конкурентоспроможності товарів і ФОП. Однак передача працівникам частини прибутку на поточне споживання означає вилучення її з ФОП. Прибуток же, що спрямовується на накопичення і використовується на придбання виробничих ресурсів, збільшує власний капітал ФОП, а, отже, власність власника, що не відповідає інтересам найманих працівників, але при цьому ріст капіталу ФОП веде до майбутнього зростання прибутку і збільшує ту її частину, яка може направлятися на споживання, тому частка прибутку, що спрямовується на споживання, оптимізується і визначається власниками ФОП виходячи з потреб ФОП в накопиченні.

Участь працівників у формуванні капіталу, як система стимулювання праці має низку переваг у порівнянні з системою участі працівників прибутку. Володіючи часткою капіталу, найманий працівник стає власником ФОП, на

якому він працює. Поєднання в одній особі найманого працівника і власника сприяє узгодженості їх інтересів. У ФОП, де реалізована система участі найманого працівника в капіталі, наймані працівники як власники зацікавлені в зростанні прибутку ФОП, що є стимулом для ефективного використання всіх виробничих матеріальних і фінансових ресурсів. Здавалося б, такий же вплив на виробництво робить і система участі працівників у прибутку. Однак система участі працівників у формуванні прибутку безпосередньо стимулює використання прибутку на споживання і лише побічно на накопичення, то система участі в капіталі в першу чергу стимулює реінвестування прибутку. У результаті зростає власний капітал ФОП, а, отже збільшуються частка кожного найнятого працівника в капіталі та її доходи.

Система управління заснована на реалізації восьми принципів:

- власник і наймані працівники - єдина команда, націлена на досягнення поставленої мети;

- реалізація принципу персональної відповідальності за якість праці, визнання заслуг виконавця;

- участь всіх співробітників ФОП в діяльності щодо поліпшення в області якості сервісу, розуміння важливості власного внеску, відповідальності кожного за результат своєї діяльності;

- процесний підхід;

- системний підхід до менеджменту;

- постійний розвиток;

- прийняття рішень, засноване на фактах.

В умовах обмеження власних фінансових коштів і відсутності прямих державних інвестицій ФОП змогло протягом року функціонувати без залучення кредитів банку.

В основу збільшення прибутку від надання послуг покладені найважливіші напрями розвитку ФОП:

- утримання і розширення ринку традиційних видів робіт із сервісного обслуговування;

- надання нових видів сервісних послуг, робіт та розвиток надання послуг по кожному їх виду, вироблення політики цін;
- підвищення конкурентоспроможності сервісних послуг, робіт і поліпшення фінансового становища;
- освоєння перспективних напрямів використання вторинних ресурсів;
- збільшення обсягів та видів робіт у центрі переробки;
- розширення ринку послуг, що надаються.

Щоб забезпечити стабільний приріст прибутку, необхідно постійно шукати резерви її збільшення. Резерви зростання прибутку - це кількісно вимірні можливості її додаткового отримання. Вони виявляються як на стадії планування, так і в процесі виконання планів.

Стрімкий розвиток інформаційних технологій, модернізація провадження підприємницької діяльності, всеохоплюючий розвиток Інтернет-мережі в Україні та його велика аудиторія стимулюють використання відносно нового виду маркетингу – Інтернет-маркетингу (онлайн-маркетингу). За останні десять років Інтернет-маркетинг стрімко почав розвиватися і не припиняє свого розвитку, постійно вдосконалюючись у формах і методах реалізації, конкуруючи з офлайн-маркетингом. На нього швидко переходять МП та ФОП, оскільки це дає змогу за помірні кошти охопити величезну аудиторію потенційних клієнтів, просувати і продавати товари чи послуги за допомогою технологій мережі Інтернет» [61, с. 32]. Використання різноманітних сайтів, пошукових систем, контекстної реклами, email-реклами та інших видів Інтернет-маркетингу дозволяє ФОП змагатися на ринку з більшими підприємствами та розширювати свою цільову аудиторію за межами власного локального розташування.

План дій із розробки фінансової і маркетингової політики ФОП формалізовано на рис. 3.4.

Рис. 3.4 - План дій із розробки фінансової і маркетингової політики ФОП

Джерело: власна розробка

Для зміцнення своєї конкурентоспроможності ФОП має розробляти бізнес-план, найважливішими розділами якого є фінансова і маркетингова політика як план дій, який містить основну ідею її поведінки на фінансових і

товарних ринках, окреслює основні рамки і прописує конкретні оперативні дії для досягнення запланованих результатів.

Сьогодні розробленню фінансової і маркетингової політики українські ФОП не приділяють належної уваги, здебільшого вона існує в усній, не затвердженій формі. Виникнення Інтернет-маркетингу робить його інструменти універсальними, серед них: контекстна реклама; таргетована реклама у соціальних мережах; SMM (*Social Media Marketing*, маркетинг у соціальних мережах); email-маркетинг; SEO-просування тощо.

ФОП «Кваша Н. С.» пропонується зробити акцент на просування послуг із у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем та оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язаної з ними діяльності, оскільки прогнозована їх рентабельність є найбільшою і становить відповідно 75,7% і 92,2%.

Висновки до розділу 3

1. Основним видом діяльності ФОП «Кваша Н.С.» є 62.02 Консультування з питань інформатизації. Тому для неї гостро стоять питання використання інноваційних механізмів підвищення фінансової результативності, дотримання прав інтелектуальної власності.

2. Підвищення ефективності управління ФОП є багатогранним процесом. Проведений аналіз показав, що забезпечення ефективної діяльності ФОП неможливе без вдосконалення системи управління. Забезпечення належного вартісно обґрунтованого виконання функцій управління сприяє вдосконаленню структури робочого часу, зменшенню операційних витрат діяльності та подальшому розвитку ФОП. Для підвищення фінансової результативності ФОП у світовій практиці використовують різні інструменти, найбільш відомими з яких є: функціонально-вартісний аналіз та директ-костинг.

3. Проведено групування витрат ФОП «Кваша Н. С.» за корисністю. У структурі витрат на надання усіх видів діяльності частка безкорисних витрат становить 23,67%, найменшою вона є за видами 62.02 – 9,41% та 62,09 – 8,13%, трохи більшою – за 63.11 - 13,32%, 100% - за 63.99. Питома вага умовно корисних у цілому складає 21,99% і за видами діяльності вона коливається в інтервалі 20,13% - 27,18%. Найбільша питома вага корисних витрат і умовно корисних витрат приходить на діяльність 62.02 - 76,77% і 78,88% відповідно, найбільша частка безкорисних - на 63,99 (65,11%). Безкорисні витрати підлягають скороченню у повному обсязі, умовно корисні – на 50%. Тоді показники рентабельності матимуть вигляд. У результаті скорочення витрат становить 1120,3 тис. грн., або 34,67%, а зростання рентабельності 25,1%. При цьому підприємству необхідно відмовитися від збиткової діяльності за КВЕД 63.99.

4. Адаптивні механізми підвищення фінансової результативності ФОП запропоновано розглядати через прояв його дії в сфері формування, розподілу і використання прибутку підприємств в умовах змін ринкового середовища. Важливими складовими адаптивного механізму є адаптивне планування та адаптивний контроль. Для зміцнення своєї конкурентоспроможності ФОП має розробляти бізнес-план, найважливішими розділами якого є фінансова і маркетингова політика як план дій, який містить основну ідею її поведінки на фінансових і товарних ринках, окреслює основні рамки і прописує конкретні оперативні дії для досягнення запланованих результатів.

5. ФОП «Кваша Н. С.» пропонується зробити акцент на просування послуг із у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем та оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язаної з ними діяльність, оскільки прогнозована їх рентабельність є найбільшою і становить відповідно 75,7% і 92,2%. Для цього доцільно активно використовувати інструменти Інтернет-маркетингу, серед них: контекстна реклама; таргетована реклама у соціальних мережах; SMM (*Social Media Marketing*, маркетинг у соціальних мережах); email-маркетинг; SEO-просування тощо.

ВИСНОВКИ

1. Право фізичної особи займатися підприємницькою діяльністю знаходиться в межах універсальної правоздатності – права, передбаченого статтею 42 Конституції України. Правовий статус ФОП наділений особливими рисами і має унікальне значення. Його визначають насамперед конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина. ФОП - це психічно здорова особа, яка досягла визначеного віку, здатна в силу інтелектуальних і духовних якостей бути учасником суспільних відносин, формувати свою позицію, відповідати за свої вчинки. Для реєстрації ФОП має бути наділений саме повною цивільною дієздатністю.

2. ФОП є новим явищем для вітчизняної правотворчої і правозастосовчої практики, певним соціально-правовим феноменом. Якщо людина має певні знання, навички, майно, кошти, бажання за відсутності законодавчих обмежень, ринкова економіка та державна влада надають їй можливість розпочати справу та реалізувати розуміння дієвої та рентабельної праці. Таким чином, ФОП гілкою «підприємницького дерева» учасників господарських відносин, які здійснюють приватне виробництво, торгівлю, посередництво, надання послуг тощо. Досить складною є проблема розмежування статусу ФОП від фізичної особи, яка не є підприємцем. Статус ФОП змінити не можна, оскільки він не пов'язаний з його обсягом право- чи дієздатності, або ж іншими факторами, а може втратитися лише зі смертю особи; громадянин може бути позбавлений статусу суб'єкта підприємництва, проте на статус фізичної особи це жодним чином не може вплинути.

3. Фінансова результативність є вихідним мотивом створення ФОП, яка досягається завдяки складній системі її функціонування за умови врахування всіх взаємопов'язаних факторів. З метою проведення ефективного аналізу витрат, доходів та результатів діяльності ФОП необхідно є розробка моделі організації фінансово-аналітичної роботи, у якій виділено три стадії аналізу: планування, основна (стадія дослідження) та підсумкова. Використання праці

найманих працівників, є одним із чинників, який впливає на правовий статус ФОП та обумовлює виникнення у нього витрат на оплату праці і необхідності сплати ЄСВ. Зміст трудових правовідносин за участю ФОП переважно складають права та обов'язки, що встановлені Кодексом законів про працю. ФОП та потенційний працівник повинні узгодити умови праці, при цьому вони не мають погіршувати становище найманого працівника. Тому в трудовому договорі не можна визначати умови, які є дискримінаційними порівняно з діючим законодавством, а розмір оплати праці кваліфікованого працівника має бути вищим відносно мінімального рівня заробітної плати.

4. Визначення витрат, доходів, фінансової результативності ФОП є доволі проблематичним, оскільки вимоги до бухгалтерського обліку юридичних осіб на них не поширюються. За власним бажанням ФОП може вести бухгалтерський облік, але законом це не вимагається. Базою для оподаткування у ФОП на спрощеній системі оподаткування є отриманий дохід, понесені витрати таку базу не зменшують, тому головна увага приділяється фіксації інформації щодо формування доходів підприємця.

5. Фінансова діагностика – це процес дослідження фінансового стану та основних результатів фінансової діяльності ФОП з метою виявлення резервів збільшення його ринкової вартості та забезпечення ефективного розвитку. Фінансова діагностика ФОП займає важливе місце у процесі прийняття управлінських рішень, бо саме на її результатах базуються заходи щодо його подальшого розвитку. У розділі були розглянуті традиційні існуючі методи та системи визначення діагнозу фінансового стану ФОП, а саме: горизонтальний аналіз; вертикальний аналіз; порівняльний аналіз; аналіз коефіцієнтів; інтегральний аналіз. Крім того, використані існуючі на сьогодні нормативні акти, в яких розкриті можливі методики оцінки фінансового стану ФОП.

6. Об'єктом дослідження є ФОП «Кваша Н. С.», взята на облік у Голосіївському районі міста Києва 10.11.2020. Реєстрація ФОП «Кваша Н. С.» відбулася на основі Закону України про «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» в

органі місцевого самоврядування Голосіївського району міста Києва. Для фінансування господарських операцій і сплати податків ФОП «Кваша Н. С.» відкрила поточний рахунок у АКБ Приватбанку і уклала договір на його обслуговування. Оскільки вона є платником ПДВ, то має печатку для скріплення нею податкових накладних, що дає право покупцю віднести суму ПДВ до податкового кредиту. З початком господарської діяльності у ФОП «Кваша Н. С.» у неї з'явилася необхідність ведення повної бухгалтерської й податкової документації та здача звітності. Виконання цих функцій здійснює наймана особа – бухгалтер.

7. Основним видом діяльності ФОП «Кваша Н.С.» є 62.02 консультування з питань інформатизації. Протягом 2010-2020 років кількість ФОП у галузі зросла з 5284 до 28618, або у 5,42 рази. Їх питома вага у СГД галузі збільшилася з 83,7% до 95,2%, або у 1,14 рази. Кількість займаних осіб зросла з 6058 до 29861 осіб, або у 4,93 разів, а їх питома вага у загальній кількості СГД КВЕД 62.02 – із 46,8% до 74,1%, або у 1,58 разів. Кількість найманих працівників - із 774 осіб до 1243 осіб, або у 1,61 разів, а питома вага у загальній кількості СГД КВЕД 62.02 – із 10,3% до 10,9%, або у 1,06 разів. Така популярність зумовлена підприємницьким потенціалом населення, підтримкою на законодавчому рівні та спрощеною процедурою отримання статусу ФОП на відміну від юридичної особи.

8. Протягом жовтня 2020-жовтня 2021 вартість необоротних активів ФОП «Кваша Н.С.» скоротилася на 14,7%, оборотних активів – зросла у 1,27 разів, активів усього – у 1,11 разів. Перевищення темпів зростання оборотних активів над необоротними привело до збільшення питомої ваги оборотних активів із 60,98% до 69,97%. Власний капітал ФОП «Кваша Н.С.» збільшився у 1,075 разів, поточні зобов'язання – у 1,113 разів, пасиви загалом – у 1,11 разів. Перевищення темпів зростання поточних зобов'язань над власним капіталом призвели до скорочення питомої ваги останнього із 9,7% до 9,41%. Дуже низьке значення коефіцієнта концентрації власного капіталу свідчить про фінансову нестійкість ФОП «Кваша Н.С.». Основним джерелом

формування капіталу є кредиторська заборгованість, обсяг якої збільшився із 1364,57 тис. грн. до 1518,18 тис. грн., або на 153,61 тис. грн.

9. Первісно вкладений капітал ФОП «Кваша Н.С.» складає 74,2 тис. грн. і протягом аналізованого періоду він не змінювався, проте нерозподілені прибутки зросли з 79,72 тис. грн. до 83,42 тис. грн. в 1,05 разів. Таким чином, наявність нерозподілених прибутків, які зростають, позитивно характеризує діяльність ФОП «Кваша Н.С.» Нерозподілені прибутки є основним джерелом власного капіталу, а їх частка зросла з 51,8% до 52,9%. Протягом аналізованого періоду 2020-2021 років вартість доходів ФОП «Кваша Н. С.» зросла на 1355,3 тис. грн., або на 39,83%. Найбільший абсолютний приріст забезпечило консультування з питань інформатизації (62.02) - 985,5 тис. грн., або 41,85%. Найбільший відносний приріст забезпечила обробка даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (63.11) – 57,56%, або 159,1 тис. грн. Найменшими темпами зросли доходи від іншої діяльності у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем (62.09) та надання інших інформаційних послуг (63.99) – відповідно на 33,27% і 21,61%. Протягом аналізованого періоду 2020-2021 років структурні зрушення у доходах були незначними. Частка видів 62.02 і 63.11 зросла відповідно на 1,0% і 1,03%, частка видів 62.09 і 63.99 скоротилася відповідно на 0,52% і 1,51%. Найбільшу частку доходів ФОП «Кваша Н.С.» генерує консультування з питань інформатизації (69-70%), на другому місці - інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем та надання інших інформаційних послуг (10-11%), на третьому - оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (8-9%).

10. Вартість витрат зросла на 663,9 тис. грн., або на 25,86%. Темпи зростання витрат відстають від темпів зростання доходів. Найбільший абсолютний приріст забезпечило консультування з питань інформатизації (62.02) - 458,5 тис. грн., або 27,82%. Найбільший відносний приріст забезпечила обробка даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (63.11) – 44,38%, або 104,5 тис. грн. Найменшими темпами

зросли доходи від іншої діяльності у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем (62.09) та надання інших інформаційних послуг (63.99) – відповідно на 27,82% і 15,86%. Протягом аналізованого періоду 2020-2021 років структурні зрушення у витратах були незначними. Частка видів 62.02 і 63.11 зростає відповідно на 1,0% і 1,35%, частка видів 62.09 і 63.99 скоротилася відповідно на 1,02% і 1,33%. Найбільшу частку витрат ФОП «Кваша Н.С.» генерує консультування з питань інформатизації (64-65%), на другому місці - оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (15-16%). на третьому і четвертому - оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (9-10%), інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем та надання інших інформаційних послуг (8-9%). Таким чином, доходи і витрати підприємства зростають з дотриманням більших темпів зростання доходів, що позитивно впливатиме на фінансові результати підприємства.

11. Протягом аналізованого періоду 2020-2021 років додатний фінансовий результат ФОП «Кваша Н. С.» зріс на 691,4 тис. грн., або на 82,77%. Найбільший абсолютний приріст забезпечило консультування з питань інформатизації (62.02) - 691,4 тис. грн., або 74,59%. Найбільший відносний приріст забезпечила обробка даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (63.11) – 133,50%, або 54,6 тис. грн. Найменшими темпами зросли фінансові результати від іншої діяльності у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем (62.09) - 75,22%. Надання інших інформаційних послуг (63.99) виявилось збитковим, причому збитки зросли на 17,1 тис. грн., або на 48,19%. Найбільшу частку витрат ФОП «Кваша Н.С.» генерує консультування з питань інформатизації (78-79%), на другому місці – інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем (13-14%), на третьому - оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (4-6%), на четвертому - надання інших інформаційних послуг ((-1)-(-4)%).

12. Протягом аналізованого періоду 2020-2021 років рентабельність витрат зростає з 32,5% до 47,2%, або на 45,22%. Найбільший абсолютний приріст забезпечила інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем – 26,9%, найбільший відносний приріст - оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність (61,72%).

13. Для визначення впливу фінансових результатів та витрат на показник рентабельності витрат проведено факторний аналіз методом ланцюгових підстановок. По рентабельності витрат їх зростання обумовлено впливом фінансових результатів (26,96% у цілому), тоді як зростання витрат зменшило показник рентабельності на 12,76%. Найбільший вплив фінансових результатів спостерігається по іншій діяльності у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем (на 36,58%), найбільший вплив витрат – по консультуванню з питань інформатизації (на -16,32%). За збитковим видом діяльності надання інших інформаційних послуг скорочення збитковості обумовлено на 3,93% за рахунок фінансового результату і на 0,57% за рахунок витрат.

14. Основним видом діяльності ФОП «Кваша Н.С.» є 62.02 Консультування з питань інформатизації. Тому для неї гостро стоять питання використання інноваційних механізмів підвищення фінансової результативності, дотримання прав інтелектуальної власності.

15. Підвищення ефективності управління ФОП є багатограничним процесом. Проведений аналіз показав, що забезпечення ефективної діяльності ФОП неможливе без вдосконалення системи управління. Забезпечення належного вартісно обґрунтованого виконання функцій управління сприяє вдосконаленню структури робочого часу, зменшенню операційних витрат діяльності та подальшому розвитку ФОП. Для підвищення фінансової результативності ФОП у світовій практиці використовують різні інструменти, найбільш відомими з яких є: функціонально-вартісний аналіз та директ-костинг.

16. Проведено групування витрат ФОП «Кваша Н. С.» за корисністю. У структурі витрат на надання усіх видів діяльності частка безкорисних витрат становить 23,67%, найменшою вона є за видами 62.02 – 9,41% та 62,09 – 8,13%, трохи більшою – за 63.11 - 13,32%, 100% - за 63.99. Питома вага умовно корисних у цілому складає 21,99% і за видами діяльності вона коливається в інтервалі 20,13% - 27,18%. Найбільша питома вага корисних витрат і умовно корисних витрат приходить на діяльність 62.02 - 76,77% і 78,88% відповідно, найбільша частка безкорисних - на 63,99 (65,11%). Безкорисні витрати підлягають скороченню у повному обсязі, умовно корисні – на 50%. Тоді показники рентабельності матимуть вигляд. У результаті скорочення витрат становить 1120,3 тис. грн., або 34,67%, а зростання рентабельності 25,1%. При цьому підприємству необхідно відмовитися від збиткової діяльності за 63.99.

17. Адаптивні механізми підвищення фінансової результативності ФОП запропоновано розглядати через прояв його дії в сфері формування, розподілу і використання прибутку підприємств в умовах змін ринкового середовища. Важливими складовими адаптивного механізму є адаптивне планування та адаптивний контроль. Для зміцнення своєї конкурентоспроможності ФОП має розробляти бізнес-план, найважливішими розділами якого є фінансова і маркетингова політика як план дій, який містить основну ідею її поведінки на фінансових і товарних ринках, окреслює основні рамки і прописує конкретні оперативні дії для досягнення запланованих результатів.

18. ФОП «Кваша Н. С.» пропонується зробити акцент на просування послуг із у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем та оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язаної з ними діяльність, оскільки прогнозована їх рентабельність є найбільшою і становить відповідно 75,7% і 92,2%. Для цього доцільно активно використовувати інструменти Інтернет-маркетингу, серед них: контекстна реклама; таргетована реклама у соціальних мережах; SMM (*Social Media Marketing*, маркетинг у соціальних мережах); email-маркетинг; SEO-просування тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Бутков І. М. Щодо визначення поняття "правовий статус фізичної особи-підприємця". *Форум права*. 2013. № 3. С. 70–76.
3. Касьяненко Д. І., Герасимова Г. В. Особливості господарювання фізичної особи як суб'єкта підприємницької діяльності. *Молодий вчений*. 2018. № 10(2). С. 659-662.
4. Про підприємництво: Закон України від 07.02.1991 № 698-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12#Text> {Закон втрачає чинність з 01.01.2004 року, крім статті 4, на підставі Кодексу № 436-IV від 16.01.2003, ВВР, 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144}
5. Римарчук Р. М. Аналіз основних положень про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Юридичні науки*. 2017. Вип. 5. С. 95-101.
6. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
7. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ru/ed20131011#Text>
8. Логвінова М. В. Судова практика розгляду цивільних справ, пов'язаних із встановленням правового режиму майна фізичної особи-підприємця, набутого за час шлюбу. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2014. Вип. 36. С. 131-142.
9. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>

10. Смолин Г. В. Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань як засіб організації господарських правовідносин. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2017. Вип. 4. С. 143-152.

11. Апанасюк М. П. Правовий режим єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (цивільно-правовий аспект). *Інформація і право*. 2016. № 1. С. 160-166.

12. Про особливості здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності щодо фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності: Закон України від 23.02.2012 р. № 4448-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4448-17#Text>

13. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 № 877-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>

14. Сіроха Д. І. Специфіка змісту трудових правовідносин за участю фізичної особи-підприємця. *Форум права*. 2010. № 1. С. 331-335.

15. Гуріна Н. В. Організаційні аспекти аналізу витрат і доходів підприємств. *Облік і фінанси*. 2013. № 3. С. 92-98.

16. Тягнирядно Л. Л. Облікова політика ФОП щодо доходів, витрат та фінансових результатів. *Університетські наукові записки*. 2013. № 4. С. 584-590.

17. Про затвердження Форми трудового договору між працівником і фізичною особою, яка використовує найману працю, та Порядку реєстрації трудового договору між працівником і фізичною особою, яка використовує найману працю: Наказ Міністерства праці України від 08.06.2001 № 260. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0554-01#Text>

18. Чернецька О. В. Особливості формування фінансових результатів в обліку фізичних осіб підприємців. *Modern economics*. 2019. № 14. С. 285-289.

19. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Доходи»: Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>

20. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

21. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України від 06.07.1995 № 265/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text>

22. Типова форма, за якою здійснюється облік доходів і витрат фізичними особами - підприємцями і фізичними особами, які провадять незалежну професійну діяльність: Наказ Міністерства фінансів України від 13 травня 2021 року № 261. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0865-21#Text>

23. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

24. Трусова Н. В. Зовнішнє середовище прогнозованої системи фінансового потенціалу підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 13-14. С. 16-20.

25. Кучерук І. В., Кір'ян С. М., Козинець А. О. Алгоритм реєстрації та ведення обліку фізичної особи-підприємця: порядок процедури та її особливості. *Ефективна економіка*. 2019. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2019_5_52

26. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>

27. Середницька І. А., Ульяник М. М. До питання про реєстрацію фізичної особи-підприємця. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2014. № 3. С. 93-94.

28. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14?find=1&text=%D1%84%D1%96%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%BD#w1_4

29. Економічна статистика / Економічна діяльність / Діяльність підприємств. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

30. Сабадаш І. В. Експертна практика досліджень операцій з надання кредиту банком фізичній особі – підприємцю. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2011. Вип. 11. С. 641-644.

31. Матрос О. М., Бобко В. В., Поліщук О. М. Аналітично-облікові аспекти діяльності фізичної особи-підприємця. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 2. С. 308-316.

32. Світличний О. П. Адміністративна відповідальність посадових осіб та фізичних осіб - підприємців за незаконне використання об'єктів права інтелектуальної власності. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Юридичні науки*. 2017. № 1. С. 45-49.

33. Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних: Закон України від 23.03.2000 № 1587-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1587-14#Text>

34. Яра О.С., Макаренко В.В. Фізична особа – суб'єкт підприємницької діяльності як суб'єкт адміністративної відповідальності у сфері порушення прав інтелектуальної власності. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Право*. 2015. Вип. 232. С. 120-127.

35. Пунчак Л. А. Вдосконалення управління ФОПм на основі функціонально-вартісного аналізу. *Інтелект XXI*. 2015. № 5. С. 46-51.

36. Шулла Р. С., Попик М. М. Директ-костинг як інструмент контролінгу в інформаційно-аналітичному забезпеченні управління

прибутком промислового ФОП. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2015. № 4. С. 155-160.

37. Покинтелиця В. М. Функціонально-вартісний аналіз процесів адміністрування податків. *Економічні інновації*. 2010. Вип. 41. С. 195-205.

38. Шевченко В. В. Функціонально-вартісний аналіз ефективності вищого державного фінансового контролю на регіональному рівні. *Економіка та держава*. 2019. № 7. С. 79-85.

39. Ходарева О. О., Шутьга Л. О. Функціонально-вартісний підхід до управлінської діяльності: аналіз і контроль складних систем. *Економіка промисловості*. 2011. № 1. С. 85-89.

40. Панченко М. О., Бровкова О. Г. Використання функціонально-вартісного аналізу в системі менеджменту якості. *Економіка: реалії часу*. 2015. № 4. С. 96-100.

41. Качуровський С. В. Функціонально-вартісний аналіз логістики складування підприємств АПК. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2013. № 776. С. 128-133.

42. Абрамова О. В. Функціонально-вартісний аналіз спецвзуття відповідно до встановлених граничних витрат. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2011. № 8. С. 172-176.

43. Козак Ю. Г., Логвінова Н. С., Козак А. Ю. Функціонально-вартісний аналіз в удосконаленні організаційної структури управління зовнішньоекономічною діяльністю ФОП. *Економіка: реалії часу*. 2014. № 1. С. 83-89.

44. Зборовська О. М., Галан О. Є. Функціонально-вартісний аналіз трудового потенціалу ФОП. *Проблеми економіки*. 2014. № 1. С. 199-203.

45. Кулик Ю. Р. Підготовчий етап проведення функціонально вартісного аналізу оптимізації бізнес-системи. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2008. № 1-2. С. 63-70.

46. Редькін О. С., Тардаскіна Т. М. Функціонально-вартісний аналіз системи інформаційної безпеки. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2005. № 4. С. 47-53.

47. Талах Т. А. Деякі особливості застосування функціонально-вартісного аналізу при дослідженні витрат виробництва. *Економічні науки. Серія : Облік і фінанси*. 2009. Вип. 6(1). С. 276-284.

48. Копосов Г. О., Семененко О. О. Використання функціонально-вартісного аналізу для оцінки перспектив розвитку товару. *Бізнес Інформ*. 2013. № 3. С. 222-225.

49. Данилейчук Р. Б. Використання функціонально-вартісного аналізу з метою виявлення резервів підвищення ефективності виробництва на ФОПх нафтогазового комплексу. *Економічний форум*. 2016. № 4. С. 140-145.

50. Чернодубов Р. Д., Сенік Л. М. Функціонально-вартісний аналіз як інструмент управління витратами ФОП. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2015. № 4. С. 284-287.

51. Крамська А. О. Удосконалення механізму управління товарною політикою ФОП за допомогою функціонально-вартісного аналізу (ФВА). *Легка промисловість*. 2007. № 3. С. 48-49.

52. Бекетов Ю. О., Северин О. О. Методика практичного застосування функціонально-вартісного аналізу в управлінні автоінформаційним виробництвом. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2018. № 2. С. 38-41.

53. Слюсаренко О. В. Використання теоретичної моделі оцінки витрат при проведенні функціонально-вартісного аналізу виробу на меблевому виробництві. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2009. № 25. С. 131-137.

54. Чернов С. К., Савіна О. Ю. Метод ціннісно-орієнтованого протиризикового функціонально-вартісного аналізу портфелів наукомістких проектів підприємств. *Вісник Черкаського державного технологічного університету. Серія : Технічні науки*. 2018. № 3. С. 105-113.

55. Гладка М. В., Бойко Р. О., Гладкий Я. В. Оцінювання бізнес-процесів підприємств з використанням методу функціонально-вартісного аналізу ABC. *Наукові праці Національного університету харчових технологій*. 2019. Т. 25, № 1. С. 7-15.

56. Колос І. В. Функціонально-вартісний аналіз в управлінні витратами ФОП на засадах ощадливості. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2017. Вип. 26(1). С. 140-143.

57. Степаненко Т. О. Функціонально-вартісний аналіз підсистеми управління у ФОП. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки*. 2015. Вип. 11(4). С. 67-70.

58. Чернодубова Е. В. Інструменти адаптивного фінансового механізму забезпечення прибутковості підприємств. *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*. 2013. № 3. С. 44-49.

59. Бідюк П. І., Федоров А. В. Побудова системи адаптивного прогнозування фінансово-економічних процесів та її застосування. *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]. Сер. : Комп'ютерні технології*. 2009. Т. 117, Вип. 104. С. 119-129.

60. Коршевніук Л. О., Бідюк П. І. Інформаційно-аналітична система для адаптивного прогнозування фінансових процесів та оцінювання ризиків. *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]. Сер. : Комп'ютерні технології*. 2013. Т. 213, Вип. 201. С. 56-62.

61. Вашків О. П., Гавриленко Ю. С. Інтернет-маркетинг – новий напрям маркетингової політики малих підприємств та фізичних осіб – підприємців. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2019. Вип. 37. С. 27-33.

ДОДАТКИ

Додаток А

Детальна інформація про фізичну особу-підприємця

Назва атрибута	Значення
Прізвище, ім'я, по батькові	КВАША НАТАЛІЯ СЕРГІЇВНА
Місцезнаходження	Україна, 03150, місто Київ, вул.Володимиро-Либідська, будинок 22, квартира 31
Види діяльності	62.02 Консультування з питань інформатизації (основний); 62.09 Інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем; 63.11 Оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність; 63.99 Надання інших інформаційних послуг, н.в.і.у.
Дата та номер запису про проведення державної реєстрації	Дата запису: 09.11.2020 Номер запису: 2000680000000048426
Місцезнаходження реєстраційної справи	Голосіївська районна в місті Києві державна адміністрація
Відомості, отримані в порядку інформаційної взаємодії між Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань та інформаційними системами державних органів	10.11.2020, ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ, 37507880; 10.11.2020, 265020257289, ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У М.КИЄВІ, ДПІ У ГОЛОСІЇВСЬКОМУ РАЙОНІ (ГОЛОСІЇВСЬКИЙ РАЙОН М.КИЄВА), 43141267, (дані про взяття на облік як платника податків); 10.11.2020, 10000001924229, ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У М.КИЄВІ, ДПІ У ГОЛОСІЇВСЬКОМУ РАЙОНІ (ГОЛОСІЇВСЬКИЙ РАЙОН М.КИЄВА), 43141267, (дані про взяття на облік як платника єдиного внеску)
Прізвище, ім'я, по батькові особи, яка призначена управителем майна ФОП	
Дата та номер запису про державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності ФОП, підстава внесення	

Назва атрибута	Значення
Дата та номер запису щодо відміни державної реєстрації припинення підприємницької діяльності ФОП, підстава внесення	
Дата відкриття виконавчого провадження щодо ФОП (для незавершених виконавчих проваджень)	
Інформація для здійснення зв'язку	Телефон 1: +38(066)-363-22-14, Адреса електронної пошти: natatahaa@gmail.com